

VALSTYBINĖ KALBOS INSPEKCIJA

2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2019-04-25

Vilnius

Turinys

Valstybinė kalbos inspekcija.....	3
Inspekcijos 2018 m. veikla pagal uždavinius, funkcijas ir teises.....	3
1. Tikrina, ar valstybės ir savivaldybių institucijos, Lietuvos Respublikoje veikiančios įstaigos, įmonės ir organizacijos raštvedybą, apskaitos, atskaitomybės dokumentus tvarko valstybine kalba, ar jų dokumentuose laikomasi teisės aktų, nustatančių valstybinės kalbos taisyklingumo reikalavimus, ar tarp savęs susirašinėja valstybine kalba, ar vartojama valstybinė kalba pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytas kalbos mokėjimo kategorijas	3
2. Tikrina, ar valstybinė kalba vartojama gaminių ir paslaugų pavadinimuose, aprašuose, ar jie taisyklingi	7
3. Konsultuoja ūkio subjektus, atlieka jų apklausas.....	7
4. Tikrina, ar Lietuvos visuomenės informavimo priemonės (spauda, televizija, radijas ir kita), knygų ir kitų leidinių leidėjai laikosi taisyklingos lietuvių kalbos normų	7
4.1. Televizijos ir radijo laidų kalbos tikrinimas.....	8
4.2. Periodinės spaudos leidinių tikrinimas.....	12
4.3. Neperiodinės spaudos leidinių tikrinimas.....	14
4.4. Interneto svetainių tikrinimas.....	17
5. Tikrina, kaip laikomasi valstybinės kalbos taisyklingumo reikalavimų reklamoje, ar viešieji užrašai yra valstybine kalba, ar jie taisyklingi	20
5.1. Vilniaus miesto išorinės reklamos tikrinimas.....	20
5.2. Televizijos reklamos tikrinimas.....	21
6. Atlieka kitas teisės norminiuose aktuose nustatytas funkcijas.....	22
7. Pagal savo įgaliojimus nagrinėja skundus ir prašymus.....	22
8. Bendradarbiauja su Valstybine lietuvių kalbos komisija, Kultūros ministerija ir kitomis institucijomis	25
9. Dalyvauja Valstybinės lietuvių kalbos komisijos ir jos pakomisių posėdžiuose.....	25
10. Teikia siūlymus Valstybinei lietuvių kalbos komisijai ir Lietuvos Respublikos Seimo komitetams dėl norminių teisės aktų valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo klausimais tobulinimo	25
11. Bendradarbiauja su savivaldybių administracijomis, konsultuoja savivaldybių kalbos tvarkytojus	26
12. Informuoja visuomenę apie Inspekcijos darbą, vykdo šviečiamąją veiklą.....	26
13. Nagrinėja Inspekcijos įgaliojimų sričiai priskirtas administracinių nusižengimų bylas ir skiria administracines nuobaudas	28
14. Valstybinės kalbos įstatymo kontrolės problemos.....	28
Valstybinės kalbos inspekcijos vykdytos programos priemonės.....	29
2018 m. vertinimo kriterijų suvestinė.....	29
Kitų vertinimo kriterijų suvestinė.....	30

PRITARTA
Valstybinės lietuvių kalbos komisijos
2019 m. balandžio 25 d. posėdyje

VALSTYBINĖ KALBOS INSPEKCIJA

Valstybinė kalbos inspekcija (toliau – Inspekcija) yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės įsteigta biudžetinė įstaiga, atskaitinga Valstybinei lietuvių kalbos komisijai (toliau – Komisija), atsakinga Kultūros ministerijai.

Svarbiausi Inspekcijos uždaviniai – kontroliuoti, kaip valstybės ir savivaldybių institucijose, visose Lietuvos Respublikoje veikiančiose įstaigose, įmonėse ir organizacijose laikomasi Valstybinės kalbos įstatymo, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimų ir kitų teisės norminių aktų, nustatančių valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo reikalavimus. Už valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo pažeidimus Inspekcija turi teisę taikyti nuobaudas pagal Administracinių nusižengimų kodekso 497–503 straipsnius.

Įstaigos veiklos pobūdis ir funkcijos nustatytos Valstybinės kalbos inspekcijos įstatyme ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintuose Valstybinės kalbos inspekcijos nuostatuose.

Savo veikloje Inspekcija vadovaujasi Komisijos apsvarstytais ir 2005 m. spalio 12 d. Inspekcijos viršininko patvirtintais Valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo kontrolės principais, kriterijais ir jų taikymo metodika (toliau – Metodika).

Pagrindiniai 2018 m. veiklos tikslai ir uždaviniai buvo įgyvendinami pagal Kultūros ministerijos strateginį planą ir Inspekcijos veiklos metinį planą, numatyti darbai įvykdyti, biudžeto lėšos panaudotos pagal paskirtį.

Ataskaitiniu laikotarpiu gauti 663, išsiųsti 599 raštai.

Inspekcijos veikla pagal Inspekcijos uždavinius, funkcijas ir teises

1. Tikrina, ar valstybės ir savivaldybių institucijos, Lietuvos Respublikoje veikiančios įstaigos, įmonės ir organizacijos raštvedybą, apskaitos, atskaitomybės dokumentus tvarko valstybine kalba, ar jų dokumentuose laikomasi teisės aktų, nustatančių valstybinės kalbos taisyklingumo reikalavimus, ar tarp savęs susirašinėja valstybine kalba, ar vartojama valstybinė kalba pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytas kalbos mokėjimo kategorijas

Vykdydama Viešojo administravimo įstatymo nuostatą dėl ūkio subjektų veiklos priežiūros Inspekcija parengė ir interneto svetainėje paskelbė tikrinimo planus, patvirtino ūkio subjektų tikrinimo klausimyną, viešas konsultacijas, asmenų aptarnavimo kokybės vertinimo apklausos anketas. Įstaigos veikla buvo organizuojama laikantis Ūkio ir Teisingumo ministerijų rekomendacijų: ūkio subjektai konsultuoti Inspekcijoje, telefonu, elektroniniu paštu, raštu, metodinė pagalba teikta tikrinimų įmonėse metu, informacija skelbta interneto svetainėje.

Inspekcija laikėsi deklaracijos dėl pirmųjų verslo metų nuostatų – įsipareigojo konsultuoti ūkio subjektus, teikti jiems metodinę pagalbą ir pirmaisiais veiklos metais netaikyti nuobaudų, nustatyti tinkamą terminą pažeidimams ištaisyti.

52 įstaigose ir įmonėse tikrinta, ar apskaitos, atskaitomybės dokumentai tvarkomi valstybine kalba, ar juose laikomasi teisės aktų, nustatančių valstybinės kalbos taisyklingumo reikalavimus, ar susirašinėjama valstybine kalba, ar darbuotojai moka valstybinę kalbą pagal nustatytas kalbos mokėjimo kategorijas.

100 proc. įmonių ir įstaigų tikrinta naudojant Inspekcijos parengtus kontrolinius klausimynus.

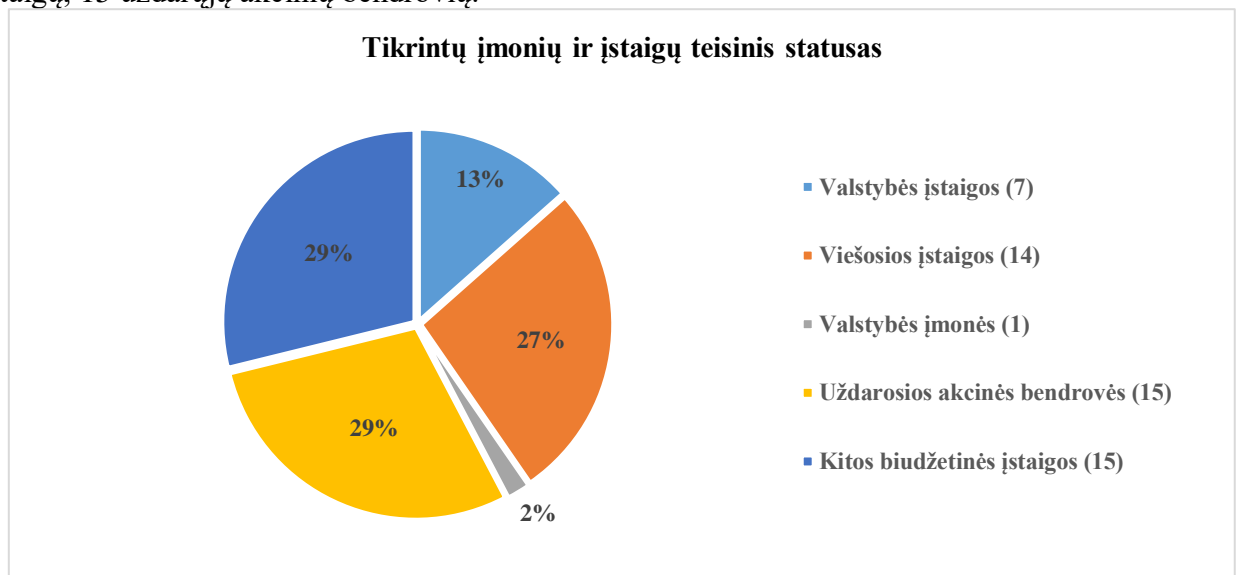
Surašytas 161 nurodymas išlaikyti lietuvių kalbos egzaminą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. liepos 25 d. nutarimu Nr. 735 „Dėl valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų patvirtinimo ir įgyvendinimo“ nustatytas kategorijas. Patikrinus susirašinėjimo, veiklos organizavimo ir kitus dokumentus su pastebėtomis klaidomis supažindinti vadovai ir atsakingi asmenys.

Eil. Nr.	Įmonės, įstaigos pavadinimas	Surašytų nurodymų skaičius
1.	Lietuvos bioetikos komitetas	—
2.	Lietuvos centrinis valstybės archyvas	2
3.	Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras	—
4.	Lietuvos Respublikos ginklų fondas	2
5.	Lietuvos nacionalinis kultūros centras	1
6.	Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Gaisrinių tyrimų centras	—
7.	Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos	—
8.	VĮ Energetikos agentūra	—
9.	UAB „Aibės prekyba“	8
10.	UAB „Aljansas AIBĖ“	—
11.	UAB „Apotheca vaistinė“	—
12.	UAB „Depo diy LT“	23
13.	UAB „Ermitažas“	14
14.	UAB „Felit“ („IKEA Lietuva“)	6
15.	UAB „Grinda“	1
16.	UAB „Jysk Baltic“	—
17.	UAB „Makveža“ (MOKI–VEŽI parduotuvė)	6
18.	UAB „Nemuno vaistinė“ (vaistinių tinklas „Camelia“)	21
19.	UAB „Ramunėlės vaistinė“	1
20.	UAB „Šilėja“	7
21.	UAB „Tanagra“	6
22.	UAB Tarptautinė teisės ir verslo aukštoji mokykla	1
23.	UAB Vilniaus kooperacijos kolegija	—
24.	VšĮ Energetikų mokymo centras	—
25.	VšĮ Europos humanitarinis universitetas	—
26.	VšĮ Greitosios medicinos pagalbos stotis	5
27.	VšĮ Lazdynų poliklinika	7
28.	VšĮ Markučių dienos veiklos centras	4
29.	VšĮ Šv. Roko ligoninė	10
30.	VšĮ Vilniaus kolegija	1

31.	VšĮ Vilniaus dizaino kolegija	—
32.	VšĮ Vilkpėdės ligoninė	6
33.	VšĮ Vilniaus verslo kolegija	—
34.	VšĮ Vilniaus technologijų ir dizaino kolegija	3
35.	VšĮ Vilniaus technologijų mokymo ir reabilitacijos centras	4
36.	VšĮ Vilniaus turizmo ir prekybos verslo mokykla	2
37.	VšĮ Vilniaus Žirmūnų darbo rinkos mokymo centras	—
38.	Literatūrinis A. Puškino muziejus	—
39.	Vilniaus Antakalnio gimnazija	2
40.	Vilniaus chorinio dainavimo mokykla „Liepaitės“	1
41.	Vilniaus futbolo mokykla	2
42.	Vilniaus Simono Konarskio mokykla	1
43.	Vilniaus sporto mokykla „Taurus“	4
44.	Vilniaus Jono Ivaškevičiaus jaunimo mokykla	1
45.	Vilniaus lopšelis-darželis „Kaštonas“	—
46.	Vilniaus krepšinio mokykla	1
47.	Vilniaus Jono Laužiko konsultacinis-mokymo centras	1
48.	Vilniaus Simono Stanevičiaus progimnazija	—
49.	Vilniaus mokymo centras	—
50.	Vilniaus Abraomo Kulviečio klasikinė gimnazija	2
51.	Vilniaus Pranciškaus Skorinos gimnazija	—
52.	Vilniaus moksleivių kūrybos ir mokymo centras	1

Patikrintų įmonių ir įstaigų teisinis statusas

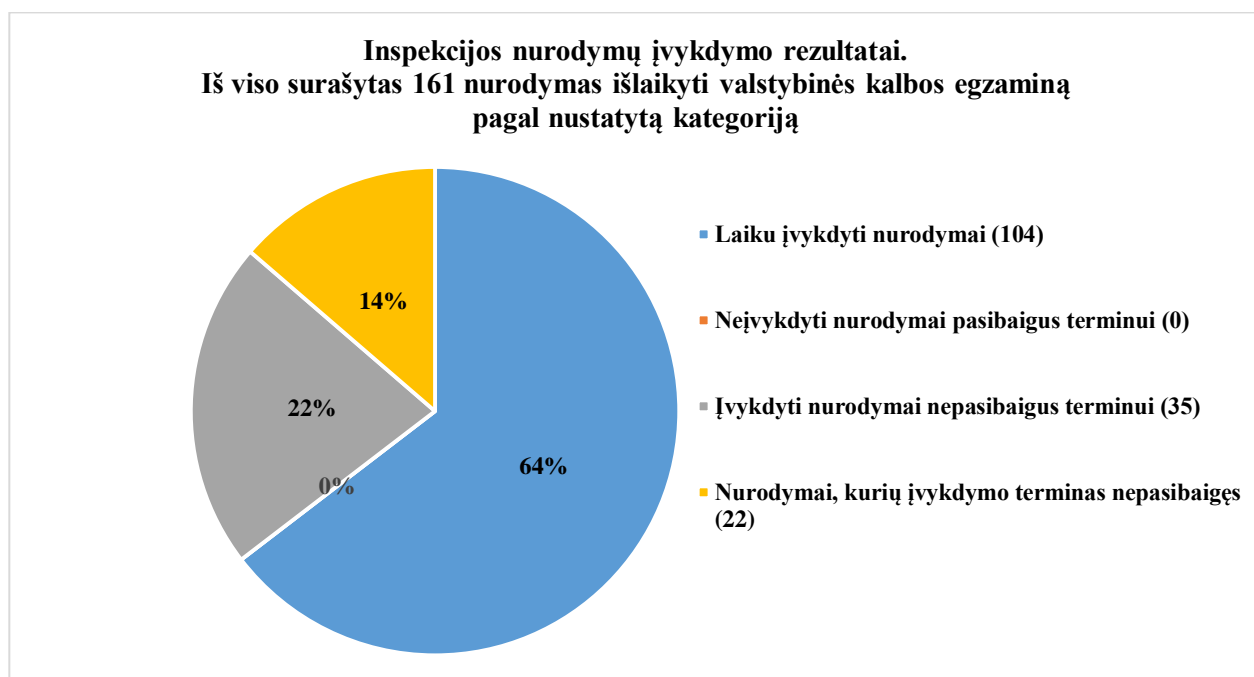
Patikrinta 1 valstybės įmonė, 7 valstybės įstaigos, 15 kitų biudžetinių įstaigų, 14 viešųjų įstaigų, 15 uždaryjū akcinių bendrovių.

1 pav. Tikrintų įmonių ir įstaigų teisinis statusas

Nurodymų išlaikyti lietuvių kalbos egzaminą vykdymo rezultatai

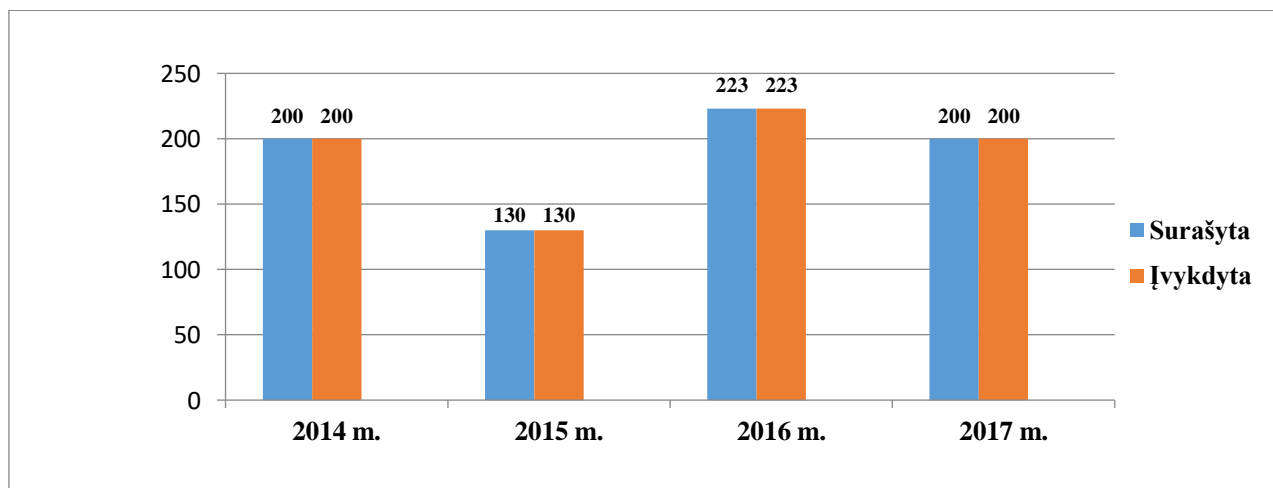
Iš viso patikrintos 52 įstaigos ir įmonės, surašytas 161 nurodymas išlaikyti lietuvių kalbos egzaminą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. liepos 25 d. nutarimu Nr. 735 „Dėl valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų patvirtinimo ir įgyvendinimo“ nustatytas kategorijas. Laiku įvykdyti 104 nurodymai, neįvykdytų nurodymų pasibaigus terminui nebuvo, 35 nurodymai įvykdyti nepasibaigus terminui, 22 nurodymai, kurių įvykdymo terminas nepasibaigęs.

2 pav. Nurodymų išlaikyti lietuvių kalbos egzaminą įvykdymo rezultatai

Inspekcijos nurodymų išlaikyti valstybinės kalbos egzaminą įvykdymo rezultatai 2014–2017 m.

2014 m. buvo surašyta 200, 2015 m. – 130, 2016 m. – 223, 2017 m. – 200 nurodymų įmonių ir įstaigų darbuotojams išlaikyti valstybinės kalbos egzaminą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytas kalbos mokėjimo kategorijas. Visi 2014–2017 m. Inspekcijos surašyti nurodymai įvykdyti.

3 pav. Nurodymų išlaikyti valstybinės kalbos egzaminą įvykdymo rezultatai 2014–2017 m.

2. Tikrina, ar valstybinė kalba vartojama gaminių ir paslaugų pavadinimuose, aprašuose, ar jie taisyklingi

Prekių etikečių ir aprašų kalba tikrinta uždaryjū akcinių bendrovių „Norfos mažmena“, „Maxima LT“, „Palink“, „Assorti.lt“, „Lidl Lietuva“, „Rimi Lietuva“, „Kilminė“, „Gelsva“ parduotuvėse. Visoms įmonėms išsiųsti raštai su pastebėtomis klaidomis.

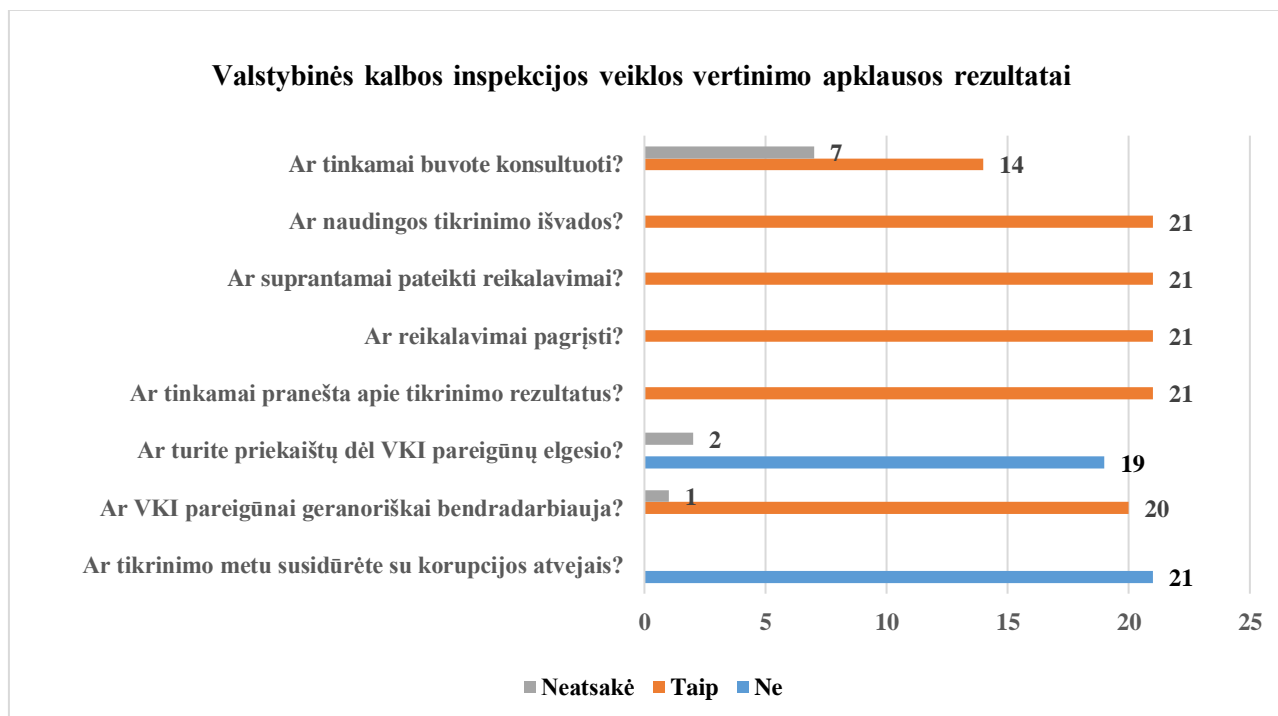
Prekių aprašuose ir etiketėse dažnai netaisyklingai buvo rašomi prekių pavadinimai – rūšiai įvardyti vartoti neveikiamosios rūšies dalyviai, neįvardžiuotinės formos, nusakant daiktų ypatybes pažyminiai buvo rašomi po pažymimojo žodžio, apibūdinant prekės rūšį vartotas naudininkas, neišskirti simboliniai pavadinimai. Aprašuose nemažai buvo skyrybos ir rašybos klaidų.

Apibendrinta nustatytų kalbos klaidų analizė įdėta į Inspekcijos interneto svetainę.

3. Konsultuoja ūkio subjektus, atlieka jų apklausas

Vykdydama Viešojo administravimo įstatymo 36³ straipsnį Inspekcija ūkio subjektus konsultavo Inspekcijoje, telefonu, elektroniniu paštu, raštu, metodinė pagalba buvo teikiama tikrinimų įmonėse metu, reikalinga informacija skelbiama interneto svetainėje <http://vki.lrv.lt>.

Siekdama užtikrinti grįžtamąjį ryšį, kuris padeda sukurti skaidrią ir saugią aplinką verslo ir priežiūros institucijų bendradarbiavimui, Inspekcija 4 kartus atliko ūkio subjektų apklausas. Anketas užpildė 21 patikrinta įmonė (rezultatai pateikiami 3 pav.). Atsakyta, kad konsultuota buvo tinkamai, tikrinimo išvados buvo naudingos, reikalavimai – pagrįsti ir pateikti suprantamai, apie tikrinimo rezultatus pranešta tinkamai; priekaištų dėl Inspekcijos pareigūnų elgesio apklaustieji neturėjo, bendradarbiavimą su Inspekcija įvertino kaip geranorišką, su korupcijos atvejais nesusidūrė.

4 pav. Valstybinės kalbos inspekcijos veiklos vertinimo apklausos rezultatai

4. Tikrina, ar Lietuvos visuomenės informavimo priemonės (spauda, televizija, radijas ir kita), knygų ir kitų leidinių leidėjai laikosi taisyklingos lietuvių kalbos normų

4.1. Televizijos ir radijo laidų kalbos tikrinimas

Renkantis tikrintinas laidas pagal Metodiką atsižvelgiama į naujumą (patikrinamos naujos laidos ir nauji laidų vedėjai), transliavimo dažnumą (kiek kartų per savaitę transliuojama), žiūrovų skundus ir pastabas, klausytojų ir žiūrovų amžių (dažniau tikrinamos vaikams ir jaunimui skirtos laidos), populiarumą.

2018 m. patikrinta 260 televizijos laidų, 21 sporto transliacija, 2 specialiosios laidos, 32 12-os animacinių serialų serijos, 23 11-os draminių serialų serijos, 2 animaciniai filmai, 52 radijo laidos. Iš viso patikrinta 320 valandų. Televizijos ir radijo stočių vadovams išsiųsti raštai su klaidų sąrašais, kartu nurodyti internete esantys kalbos ištekliai. Informacija apie televizijos laidose pastebėtas kalbos klaidas kas mėnesį skelbta Inspekcijos interneto svetainėje, 10 straipsnių publikuota dienraštyje „Lietuvos žinios“ ir interneto portale *lzinios.lt*.

Taisyklingiausia buvo informacinių laidų, animacinių filmų ir serialų, kai kurių televizijos publicistinių laidų kalba. Daugiausia klaidų darė tiesioginių pokalbių laidų vedėjai ir sporto komentatoriai. Dažniausios – kirčiavimo klaidos, ypač priešdėlinių veiksmažodžių ir iš jų padarytų dalyvių, trečiosios kirčiuotės daiktavardžių. Užfiksuota daug būvio įnagininko, paskirties ir tikslo galininko, būvio ir būsenos vietininko, prielinksnio *pas* vartojimo klaidų, neteiktinų vertinių.

Buvo bendradarbiaujama su LRT Kalbos kultūros grupės redaktorėmis – aptarti probleminiai dalykai, diskutuota dėl klaidų vertinimo ir taisymo, surengtas susitikimas ir aptartas kalbos taisyklingumo reikalavimų taikymas.

Televizijos laidos

Tele- vizija	Laidos pavadinimas	Tikrinimo data
LRT	Istorijos detektyvai	01-02, 01-09
	„Eurovizijos“ konkurso nacionalinė atranka	01-20, 01-27
	FIBA čempionų lygos rungtynės	01-09, 01-21
	LRT forumas	02-19, 02-26
	Keliai. Mašinos. Žmonės	02-25, 03-04, 03-11, 04-15
	Gimę tą pačią dieną	02-26, 03-05, 03-12
	LRT studija „Kino pavasaryje 2018“	03-18, 03-19, 03-20, 03-28
	Pasaulio dailiojo čiuožimo čempionatas	03-23, 03-25
	Pasaulio ledo ritulio čempionatas	04-23, 04-25
	Pasaulio teisuoliai	04-17, 04-24
	Dėmesio centre	03-13, 03-14, 03-19, 03-21, 03-27
	Dainų dainelė	03-24, 04-08
	Du balsai – viena širdis	03-24, 04-07
	Lietuvos tūkstantmečio vaikai	04-22, 04-29
	Auksinis protas	04-25, 05-02
	Kas ir kodėl?	04-30, 05-01, 05-03
	„Eurovizijos“ dainų konkursas	05-08
	Gustavo enciklopedija	05-06, 05-13, 05-20
	Specialus tyrimas	05-03, 05-10

	<p>Misija: Vilnija Mažasis atradėjas Pasaulio futbolo čempionatas Pasaulio futbolo čempionato apžvalga Labas rytas, Lietuva Gražiausios poetų dainos Mano mama gamina geriau (Ne)emigrantai Vakaras su Edita Stilius Gyvenimas Už kadro Garsiau Pasaulio lietuvių žinios Dienos tema Beatos virtuvė Istorijos perimetrai Daiktų istorijos Mokslo ekspresas Žinios Panorama Euromaxx Vartotojų kontrolė Klauskite daktaro Animacinis serialas „Riteris Rūdžius“ Animacinis serialas „Džeronimas“</p>	<p>05-08, 05-15, 05-22 05-02, 05-03 06-15, 06-18, 06-20, 06-24, 06-25, 06-26 06-18, 06-19, 06-25, 06-26 08-07, 08-13, 08-18 09-08, 09-15 09-12, 10-03 09-18, 09-25 09-01, 09-15 09-15, 09-21 09-19, 09-26 10-06, 10-13, 10-27 10-13, 10-20, 10-27 10-14, 11-4, 11-11 10-09, 10-19, 10-24, 10-31, 11-06, 11-07, 11-08, 11-09 09-21, 11-16 10-21, 10-28 10-13, 11-17 11-28, 12-23 12-12, 12-13 12-17, 12-18 11-24, 12-22 12-10, 12-17 12-10, 12-17 11-15, 11-16, 11-19, 11-20, 11-21 11-15, 11-19, 11-20, 11-21</p>
LNK, BTV, Info TV	<p>Dakaras 2018 Mes vieno kraujo Sveikatos ABC Gyvūnų policija Ne vienas kelyje Sveikatos kodas Autopilotas KK2 Rytas su LNK Bus visko Lietuvos galiūnų čempionatas Pasirinkę Lietuvą Nuo ... iki ... Raudona linija Info diena Valanda su Rūta Yra, kaip yra</p>	<p>01-07, 01-08, 01-09, 01-10 02-18, 02-25 02-03, 02-10, 02-17, 02-24 02-28, 03-07 02-25, 03-04, 03-18 04-15, 04-29 03-03, 03-10, 03-18 05-28, 06-19 06-19, 06-28 08-20, 08-21, 08-28 10-25 10-21, 11-04 10-08, 10-09, 10-16, 10-17, 11-12 10-27, 11-17 11-16, 12-07 11-22, 12-06 12-13, 12-18</p>

	<p>Žinios</p> <p>Serialas „Meilės sparnai“</p> <p>Serialas „Mano meilės šviesa“</p> <p>Serialas „Muchtaras sugrįžimas“</p> <p>Detektyvo vakaras</p> <p>Animacinis serialas „Riterių princesė Nela“</p> <p>Animacinis serialas „Madagaskaro pingvinai“</p> <p>Animacinis serialas „Sveiki atvykę į „Veiną“</p> <p>Animacinis serialas „Išpūdingasis Žmogus Voras“</p> <p>Animacinis filmas „Kung fu triušis“</p>	<p>12-17, 12-18</p> <p>43, 44 serijos</p> <p>151, 152, 158 serijos</p> <p>74, 75 serijos</p> <p>08-21</p> <p>10-14, 10-21</p> <p>10-09, 10-10, 10-11, 10-12</p> <p>10-13, 10-14, 10-21</p> <p>10-13, 10-14</p> <p>10-13</p>
TV3	<p>TV3 žinios</p> <p>TV3 vakaro žinios</p> <p>Miestas ar kaimas</p> <p>Superekspertai</p> <p>Misija: vestuvės</p> <p>Žiemos olimpinės žaidynės. Atidarymas</p> <p>Žiemos olimpinės žaidynės. Dienos apžvalga</p> <p>Žiemos olimpinės žaidynės. Snieglenčių sportas</p> <p>Žiemos olimpinės žaidynės. Ledo ritulys</p> <p>Žiemos olimpinės žaidynės. Akmenslydis</p> <p>Žiemos olimpinės žaidynės. Šiaurės dvikovė</p> <p>Žiemos olimpinės žaidynės. Slidinėjimas</p> <p>Žiemos olimpinės žaidynės. Šuoliai su slidėmis</p> <p>Geriausi mūsų metai</p> <p>Aplink Lietuvą</p> <p>Išsirink sau ateitį</p> <p>Raudonas kilimas</p> <p>Svajonių sodai</p> <p>Svajonių ūkis</p> <p>Virtuvės istorijos</p> <p>Prieš srovę</p> <p>Skaniai ir paprastai</p> <p>Mokytis niekada ne vėlu</p> <p>Kulinarinis detektyvas</p> <p>Penkių žvaigždučių būstas</p> <p>Pasaulis pagal moteris</p> <p>Mamyčių klubas</p> <p>TV pagalba</p> <p>Tavo supergalia</p> <p>Gero vakaro šou</p> <p>Animacinis serialas „Ilgo plauko istorija“</p> <p>Animacinis serialas „Kempiniukas“</p> <p>Animacinis serialas „Vėžliukai nindzės“</p> <p>Serialas „Tai mano gyvenimas“</p> <p>Serialas „Meilės kūryje“</p>	<p>01-05, 01-08, 01-25</p> <p>01-04, 01-09</p> <p>02-05, 02-12</p> <p>01-20, 01-27, 02-03</p> <p>01-20, 01-27, 02-03</p> <p>02-09</p> <p>02-11, 02-12</p> <p>02-10</p> <p>02-10</p> <p>02-13</p> <p>02-14</p> <p>02-14</p> <p>02-10</p> <p>03-04, 03-18</p> <p>02-24, 03-03</p> <p>03-10, 03-17, 03-24</p> <p>03-11, 03-18, 03-25</p> <p>04-15, 04-22</p> <p>04-14, 04-21</p> <p>04-07, 04-214, 04-21</p> <p>04-17, 04-24</p> <p>05-05, 05-12, 05-19</p> <p>09-22, 09-29, 10-06</p> <p>09-30, 10-07, 10-14</p> <p>10-07, 10-14</p> <p>10-07, 10-14</p> <p>10-21, 10-28, 11-04</p> <p>11-21, 11-22</p> <p>10-27, 11-03, 12-01</p> <p>11-21, 11-28</p> <p>06-16, 06-23</p> <p>06-25, 06-26</p> <p>06-30, 07-01</p> <p>09-03</p> <p>09-03, 09-11</p>

	Serialas „Blogas policininkas“	09-03, 09-10
„Lietu- vos ryto“ TV	Žinios Reporteris 24/7 Ant bangos Mano Europos parlamentas Velykų skanėstai Patriotai Nuoga tiesa 10 min. iki tobulybės su Jurijumi Skinsiu raudoną rožę Tarptautinis MMA turnyras Grilio skanėstai Serialas „Merdoko paslaptys“ Serialas „Pavojingiausios kelionės“ Grįžtu namo Adomo obuolys Gyvenimo sparnai 4 kampai Čempionai	01-01, 01-06, 01-20 01-02, 01-03, 01-15 01-07, 01-14 02-14, 02-21 03-03, 03-10, 03-17 03-26, 03-27, 03-28 05-01, 05-08 04-30, 05-07 05-05, 05-12 05-05, 05-12 06-16, 06-23 06-16, 07-21 07-17, 07-18 07-15 09-02, 09-09, 09-16 10-05, 10-12 10-14, 10-21 10-20, 11-03, 11-10 10-27, 11-03, 11-10
TV8	Sveikatos medis Ką pasakė Kakė Makė Animacinis serialas „Mažosios kerėtojos“ Animacinis serialas „Reindžeris Robas“ Animacinis serialas „Supermergaitės	05-20, 05-27 11-22, 11-29, 12-06 07-14, 07-15 07-14, 07-15 07-14, 07-15
TV6	Savaitė su Kauno „Žalgiriu“ Statybų gidas 100 % Dakaro Autopilotas	03-25, 04-01, 04-11 10-06, 10-13, 10-20 11-11, 11-18, 11-25 12-01, 12-08
Balti- cum TV	Žinios Klaipėdos patruliai Serialas „Jekaterina Didžioji“ Serialas „Mylimoji mokytoja“ Serialas „Avantiūristas ir dama“ Animacinis filmas „Ozo legendos. Sugrįžimas į Smaragdo miestą“	01-11, 01-18, 01-19, 01-22 01-03, 01-10, 01-17 07-11 07-17, 07-18 07-09, 07-16 07-21 07-22

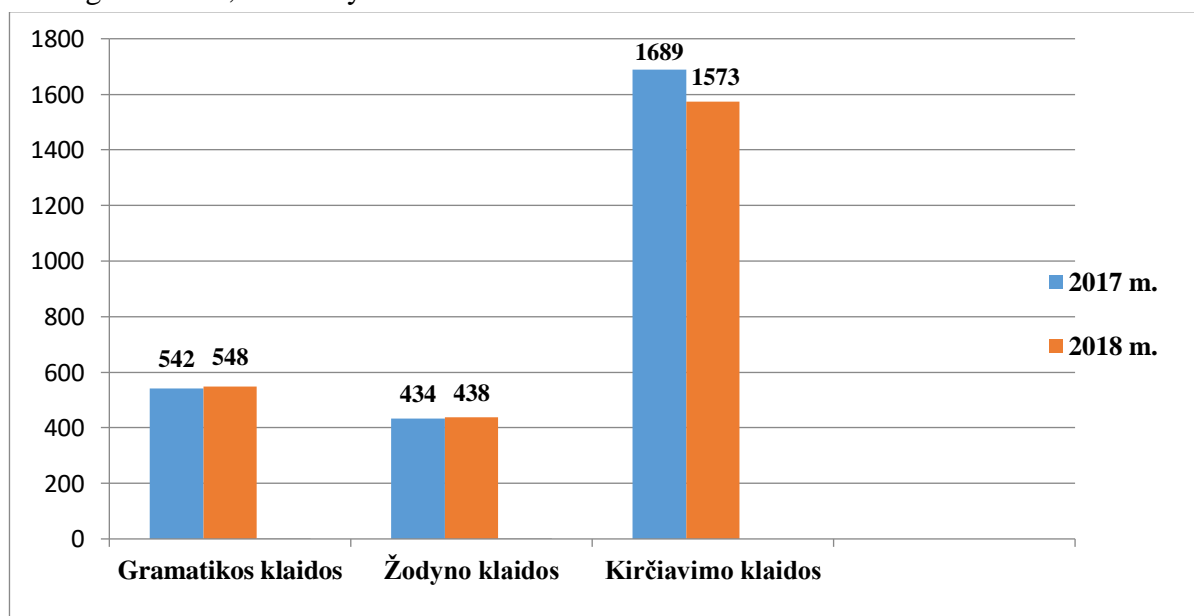
Radio laidos

Radi- jas	Laidos pavadinimas	Laidų skaičius
--------------	--------------------	----------------

LRT radijas, LRT Klasika	Radijo popietė Žmonės ir idėjos Skalsu kalbos Gamta – visų namai 60 minučių	06-04, 06-05, 06-06, 06-07, 06-15 08-01, 08-15 08-06, 08-13, 08-20 08-18, 08-25 08-22, 08-23
Lietus	Širdelės 200 sekundžių informacijos Su saule	01-03, 01-08 01-03, 01-08, 12-15, 12-19 12-15, 12-19
Žinių radijas	Ateities genas Kas yra kas Lietuvoje Lyderio dilema Ką žmonės dirba? Ekonomika šiandien Kitas klausimas Ko mokykloje nemokė	05-18, 05-25 05-19, 06-02 05-21, 05-28, 06-04, 06-25, 06-11 05-28, 06-04 05-28, 06-04 06-02, 06-16 06-08, 06-22
M-1	Čia mano radijas M-1 ryto šou Radijo panos	09-05, 09-10 09-07, 09-12 09-13, 09-17

2017 ir 2018 m. patikrintų televizijos ir radijo laidų klaidų skaičiaus palyginimas

2017 metais užfiksuotos 542 gramatikos, 434 žodyno ir 1689 kirčiavimo klaidos, 2018 m. – 548 gramatikos, 438 žodyno ir 1573 kirčiavimo klaidos.

5 pav. 2017 ir 2018 m. patikrintų televizijos ir radijo laidų klaidų skaičiaus palyginimas

4.2. Periodinės spaudos leidinių tikrinimas

Renkantis tikrinimo objektus pagal Metodiką atsižvelgiama į leidinio naujumą, pakartotinės kontrolės poreikį (pakartotinai tikrinami tie leidiniai, kurių kalba ankstesnių tikrinimų metu buvo

netaisyklinga), skaitytojų amžių (vaikams ir jaunimui skirti leidiniai tikrinami dažniau), skundus, netikrinami praėjusiais metais tikrinti leidiniai.

2018 m. patikrinti 46 periodiniai leidiniai: 12 laikraščių, 34 žurnalai.

Žurnalų „Aukštaitiškas formatas“, „Įkvepiančiai motinystei“, laikraščio „Karštas komentaras“ redaktoriams surašyti nurodymai imtis priemonių, kad nebūtų pažeidžiami Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimai, kitų tikrintų leidinių redaktoriams išsiųsti raštai su pastebėtų kalbos klaidų sąrašais, kartu nurodyti internete esantys kalbos ištekliai. Informacija apie periodinėje spaudoje pastebėtas kalbos klaidas kas du mėnesius skelbta Inspekcijos interneto svetainėje.

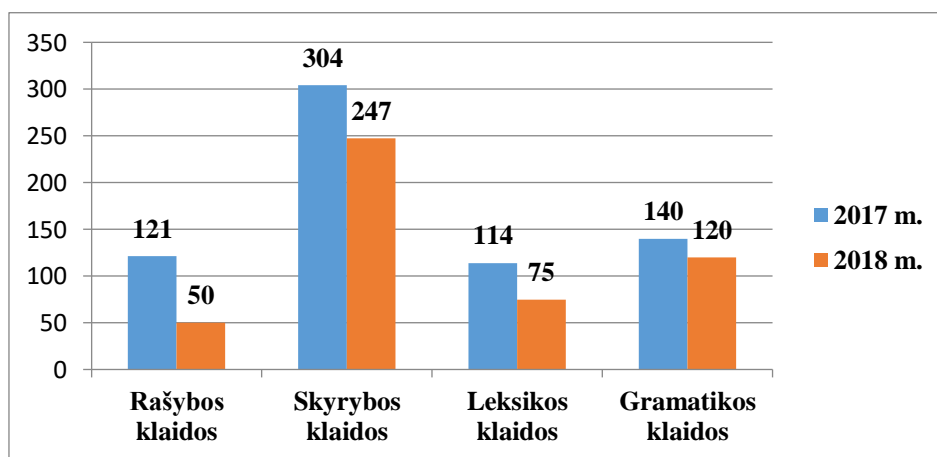
Spaudoje vyravo skyrybos klaidos: iš vienos pusės buvo skiriamos išplėstinės dalyvinės, padalyvinės ir pusdalyvinės aplinkybės, nebuvo skiriami šalutiniai dėmenys, išplėstiniai pažyminiai, einantys po pažymimojo žodžio, buvo skiriami lyginamieji posakiai, einantys sakinio dalimis ir nesudarantys šalutinio sakinio dėmens. Dažniausios gramatikos klaidos – netaisyklingas galininko su slinkties ir siekimo reikšmės veiksmažodžiais ir būvio įnagininko vartojimas.

Eil. Nr.	Leidinio pavadinimas	Leidinio numeris
1.	Anykšta	Nr. 65
2.	Akistata	Nr. 24
3.	Ar žinai, kad? Kolekcija. Garsiausi skandalai	Nr. 16
4.	Atrask	birželis–liepa
5.	Aukštaitiškas formatas	Nr. 3
6.	Auto Bild	Nr. 1
7.	Būrėja rekomenduoja. Būrėjos 2019 horoskopai	Nr. 1
8.	Darbštuolė	Nr. 12
9.	Flintas	Nr. 10
10.	Gyvenimiškos istorijos	Nr. 11
11.	Įkvepiančiai motinystei	ruduo–žiema
12.	Ji	Nr. 41
13.	Karštas komentaras	Nr. 21
14.	Keturi ratai	Nr. 1
15.	Kino žinios	Nr. 45
16.	Laisvalaikis su <i>Respublika</i>	Nr. 15
17.	Laisvas laikraštis	Nr. 39
18.	Lietuvos sveikata	Nr. 37
19.	Meilės istorijos	Nr. 41
20.	Moters savaitgalio virtuvė	Nr. 3
21.	Moters savaitgalis	Nr. 17
22.	Moters savaitgalis. Patiekalai. Žuvis	specialusis leidinys
23.	Moters savaitgalis. Švenčių belaukiant	Nr. 7
24.	Moters savaitgalis. Šventiniai patiekalai. Velykos	specialusis leidinys
25.	Moters savaitgalis. Tau apie Tave	Nr. 3
26.	Namie ir sode	Nr. 20
27.	Odontologų rūmų žinios	Nr. 2, tikrintas redakcijos prašymu

28.	Panelė	Nr. 4
29.	Prie kavos horoskopai 2019	Nr. 1
30.	Psichologija tau	sausis–vasaris
31.	Raktas	Nr. 3, tikrintas redakcijos prašymu
32.	Respublika	Nr. 15
33.	Savaitė	Nr. 36
34.	Sėkime ir sodinkime	Nr. 20
35.	Smegenūzai	rugsėjis–spalis
36.	Su P. E. R.	rugsėjis–spalis
37.	Supernamai	Nr. 33
38.	Sveika šeima	Nr. 37
39.	Sveikata	Nr. 17
40.	Šiandien	Nr. 6
41.	Šilelis	Nr. 33
42.	Tik vyrams	Nr. 2
43.	TV antena	Nr. 43
44.	TV publika	Nr. 15
45.	Žinių patarimai	kovas–balandis
46.	Žmonės	Nr. 3

2017 ir 2018 m. patikrintų periodinių spaudos leidinių kalbos klaidų skaičiaus palyginimas

2017 metais užfiksuota 121 rašybos, 304 skyrybos, 114 leksikos, 140 gramatikos klaidų, 2018 m. – 50 rašybos, 247 skyrybos, 75 leksikos, 120 gramatikos klaidų.

6 pav. 2017 ir 2018 m. patikrintų periodinių spaudos leidinių kalbos klaidų skaičiaus palyginimas

4.3. Neperiodinės spaudos leidinių tikrinimas

Renkantis tikrintinus leidinius pagal Metodiką atsižvelgiama į jų naujumą, populiarumą, skaitytojų amžių (vaikams ir jaunimui skirti leidiniai tikrinami dažniau), skundus. Vertinama 3–5 spaudos lankų kalba.

2018 m. patikrinta 39 leidėjų 66 knygos (264 spaudos lankai).

Ataskaitiniu laikotarpiu tikrintų knygų kalbos klaidų kiekis ir jų pobūdis nesikeitė, palyginti su ankstesniais metais. Daugiausia skyrybos klaidų – šalutiniai sakiniai nebuvo atskiriami nuo pagrindinių, iš vienos pusės skirtos išplėstinės dalyvinės, padalyvinės ir pusdalyvinės aplinkybės, neišskirti įterpiniai. Dažniausios gramatikos klaidos – netaisyklingas linksnių, prielinksnių ir padalyvio vartojimas. Leksika vertinta atsižvelgiant į kūrinio kontekstą. Didžiausia rašybos klaidų grupė – netaisyklingas žodžių rašymas kartu arba atskirai.

Parengta per metus patikrintų knygų kalbos apžvalga, informacija paskelbta Inspekcijos interneto svetainėje.

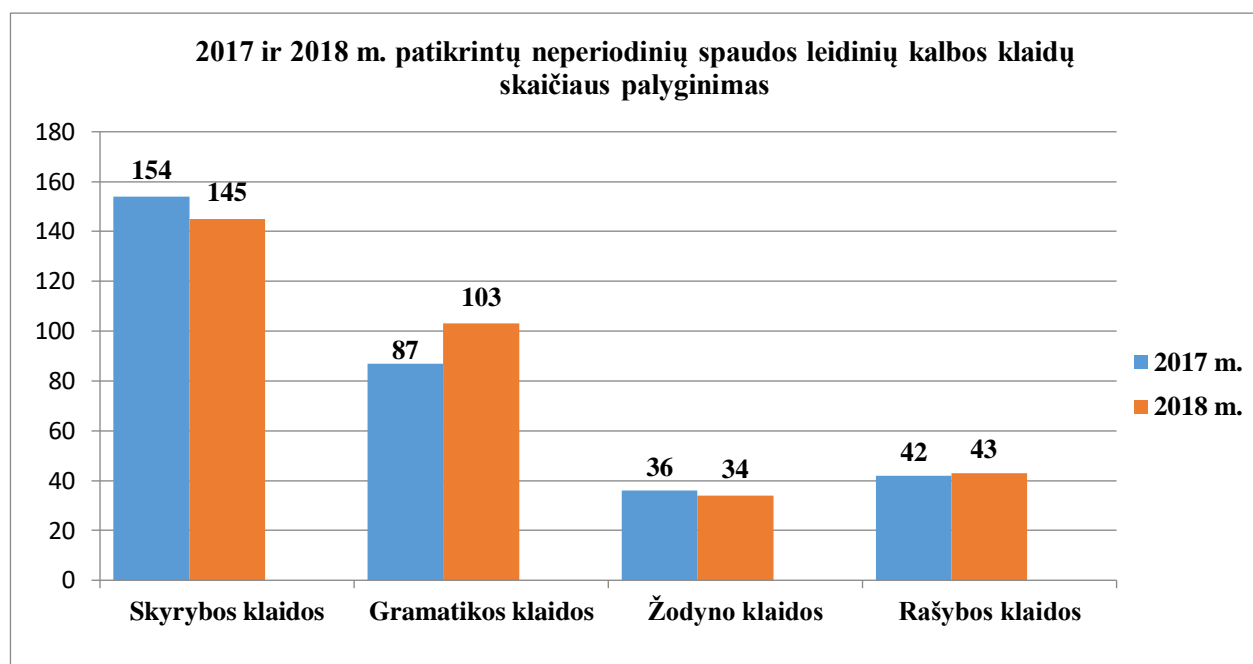
UAB „Eglės leidykla“ vadovui dėl netaisyklingos R. Žukausko knygos „Labdarinė fėja“ kalbos surašytas nurodymas. Kitų leidyklų vadovams parašyti raštai su pastebėtų kalbos klaidų sąrašais.

Eil. Nr.	Leidėjas	Knygos autorius ir pavadinimas
1.	Abeceda	Mūsų mažiesiems. Linksmos pasakėlės, eilėraštukai ir vaikų žaidimai
2.	Algimantas	V. Zeitler. Tūžli pinigų galia
3.	Apkabink mėnulį	P. Geis. Bučkis prieš miegą
4.	Aukso žuvys	M. Crnjanski. Kraustymaisi
5.	Artuma	G. Guareschi. Don Kamilis. Mažasis pasaulis
6.	Balto	J. Larbalestier. Mano sesuo Roza CD Reis. Skyrybų žaidimai E. Shortall. Meilė ore M. Sharratt. Ekstazė
7.	Baltos lankos	H. Kent. Gerieji žmonės
8.	Briedis	A. Arutiunov. Leninas be grimo
9.	Dominicus Litanus	I. Ežerinytė. Verksnių klubas Vytautas V. Landsbergis. Pūkis karalius
10.	Eglė	R. Žukauskas. Labdarinė fėja
11.	Eglė Gelažiūtė-Petrauskienė	E. Gelažiūtė-Petrauskienė. O mano brolio vardas – Tomas
12.	Eglė Zakaraitė	E. Zakaraitė. Kaip tapti dama
13.	Egmont Lietuva	Nuotyčiai lenktynių trasoje. Auksinė pasakų knyga B. Rubiano. Berniukas, meškiukas, balionas Paslaptinga kristalų šventė
14.	Eugrimas	R. Drakšas. Smolensko pulkai
15.	Gelmės	H. Cixous. Auksas. Mano tėvo laišakai
16.	Homo liber	I. Taska. Pobeda 1946 V. Astas. Salaspilis
17.	Jaunimo linija	Draugo laišakai
18.	Jūsų Flintas	K. Navakas. Žvėreliai mokosi svajoti
19.	Jotema	T. Clancy. Invazija J. Harris. Kitokia klasė

20.	Kitos knygos	A. Jakučiūnas. #Utopijos D. Martinelli. Laiškai sūnui vegetarui
21.	Kelionių namai	R. Šemelytė, V. Brazauskas. Bubio nuotykių Galapaguose
22.	Luceo	Vyro išmintis
23.	Mažoji raidė	R. J. Nabus. Musė Luiza
24.	Nieko rimto	S. Paltanavičius. Jei rašysi laišką girion A. Meškauskaitė. Interviu su daiktais D. Almond. Dangaus akys M. Lu. Pergalė V. Rykštaitė. Jūratė, Kastytis ir Mikas
25.	Obuolys	A. Barbora. Netobula K. Čapek. Karas su salamandromis
26.	Pamėginčius	A. Katilius. Tremtinio užrašai
27.	Printėja	P. Žemkauskas. Pupa iš moliūgo
28.	Presvika	B. Oro. Kriaušių gatvės detektyvas A. Lott. Pašėlęs Liucės pasaulis
29.	Ramduva	Lapė gudragalvė Linksmos lietuvių pasakaitės
30.	Sofoklis	A. Piatigorskij. Prisiminsi keistą žmogų N. Barreau. Moters šypsena S. Rushdie. Aukso rūmai
31.	Svajonių knygos	J. Wood. Be rimtų įsipareigojimų B. Scott. Aistringasis lošėjas Venecijoje S. London. Karštas varžovas
32.	Šviesa	V. Jasinskytė, A. Ryčkovas. Žygimantas Augustas ir valdovo sostas
33.	Švieskime vaikus	R. Montvilaitė. Septyni paukščių įstatymai E. Launikonytė. Pelėnas, Varlėnas ir Bobo A. Jurašius. Pypas ir jo nutikimai
34.	Tikra knyga	M. Vaicenavičienė. Pasakojimas apie daktaro Jono Basanavičiaus keliones ir darbus M. Marcinkevičius. Draugystė ant straublio galo M. Marcinkevičius. Sivužas E. Daciūtė. Kaip šuo ir banginis išgelbėjo Vilnių
35.	Tyto alba	T. Dirgėla. Domas ir Tomas. Saldainių kiosko byla
36.	Vaiga	E. Ramoškaitė. Tarp Gyvenimo ir Vilties Ozo šalies burtininkas Džiunglių knyga
37.	Verslas ar menas	Marsiečio ABĖCĖLĖ
38.	Žara	J. Harpman. Orlanda
39.	Žuvėdra	R. Sadauskas. Katino dienos

2017 metais užfiksuotos 154 skyrybos, 87 gramatikos, 36 žodyno, 42 rašybos klaidos, 2018 m. – 145 skyrybos, 103 gramatikos, 34 žodyno, 43 rašybos klaidos.

7 pav. 2017 ir 2018 m. patikrintų neperiodinių spaudos leidinių kalbos klaidų skaičiaus palyginimas

4.4. Interneto svetainių tikrinimas

Patikrintos 97 interneto svetainės. Tikrinti naujienų portalai, į Inspekcijos tikrinimo planus įtrauktų ūkio subjektų, įvairioms akcijoms, renginiams skirtos interneto svetainės, reaguota į gautus skundus.

Naujienų portalai *alfa.lt*, *lrytas.lt*, *15min.lt*, *tv3.lt*, *delfi.lt*, *lzinios.lt* tikrinti po du kartus, iš viso 300 straipsnių. Kalba aptarta su vadovais Lietuvos žurnalistų sąjungoje, suorganizuoti susitikimai su *delfi.lt* ir *tv3.lt* darbuotojais, aptarta tikrintų portalų straipsnių kalba, supažindinta su pastebėtomis rašybos, spėrybos, Źodyno, gramatikos klaidomis, atsakyta į klausimus, informuota apie lietuvių kalbos išteklius internete. UAB „Delfi“, gavusi Inspekcijos raštą, pranešė, kad bendradarbiauja su lietuvių kalbos specialistais, kurie tikrina publikuojamus svarbius straipsnius, taiso juose rastas klaidas, susistemintą informaciją perduoda publikacijų autoriams ir redaktoriams, savo darbuotojams sudaro sąlygas mokytis, turi sukūrusi dirbtinio intelekto programą „Hydra“, aptinkančią kalbos klaidas, nuolat tobulina ir diegia sistemas, leidžiančias skaitytojams patogiau pranešti apie pastebėtas klaidas.

Raštai dėl kalbos klaidų parašyti Lietuvos Respublikos ginklų fondui prie Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos bioetikos komitetui, Lietuvos centriniam valstybės archyvui, Valstybės sienos apsaugos tarnybai, Vilniaus atviram jaunimo centrui „Mes“, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo, Lietuvos nacionaliniam kultūros, Priešgaisrinės apsaugos gelbėjimo departamento Gaisrinių tyrimų, Užkrečiamųjų ligų ir AIDS, Vilniaus Jono LauŹiko konsultaciniam-mokymo, Vilniaus moksleivių kūrybos ir mokymo, Vilniaus Źirmūnų darbo rinkos mokymo, Energetikų mokymo, Vilniaus technologijų mokymo ir reabilitacijos, Vilniaus Antakalnio atviram jaunimo, Vilniaus mokymo centrams, Socialinių mokslų, Vilniaus verslo, Vilniaus technologijų ir dizaino, Vilniaus dizaino, Vilniaus kooperacijos, Vilniaus kolegijoms, Vilniaus Simono Konarskio, Vilniaus geleŹinkelio transporto ir verslo paslaugų, Tarptautinei teisės ir verslo aukštajai, Vilniaus turizmo ir prekybos verslo, Vilniaus futbolo, Vilniaus krepšinio, Vilniaus Jono Ivaškevičiaus

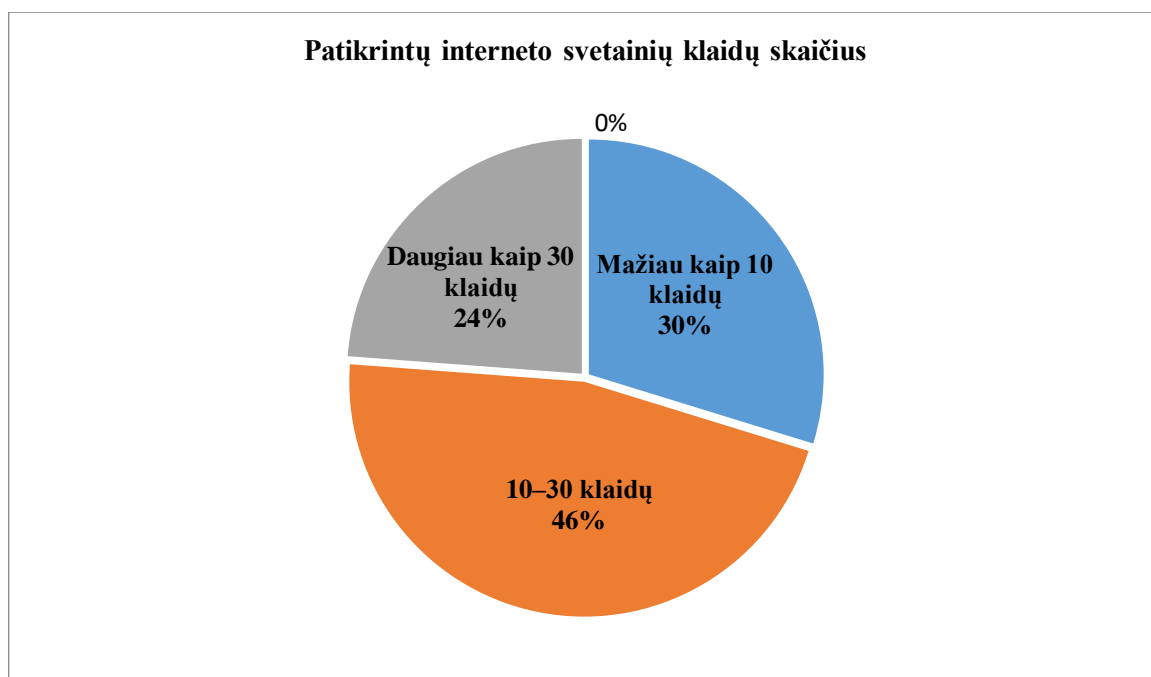
jaunimo, Vilniaus „Gijos“ jaunimo mokykloms, Vilniaus chorinio dainavimo mokyklai „Liepaitės“, Vilniaus sporto mokyklai „Taurus“, Vilniaus Pranciškaus Skorinos, Vilniaus Abraomo Kulviečio klasikinei, Vilniaus Antakalnio gimnazijoms, Vilniaus Simono Stanevičiaus progimnazijai, Vilniaus lopšeliui-darželiui „Kaštonas“, Vilniaus vaikų ir jaunimo klubams „Klevas“, „Meteoras“, „Verdenė“, „Lakštingala“, „Šatrija“, Vilniaus Žirmūnų, Vilniaus Justiniškių vaikų ir jaunimo klubams, Vilniaus policijos klubui vaikams ir jaunimui, Naujosios Vilnios kūrybos namams, Vilniaus dailių amatų asociacijai, Literatūriniam Aleksandro Puškino, Lietuvos kulinarinio paveldo muziejams, teatrui „Atviras ratas“, VĮ Energetikos agentūrai, Registrų centrui, VšĮ „Vilniaus viltis“, „Pamėginčius“, Naujosios Vilnios ir Lazdynų poliklinikoms, Vilniaus greitosios medicinos pagalbos stočiai, Vilkpėdės ligoninei, Šv. Roko ligoninei, uždarosioms akcinėms bendrovėms „Gelsva“, „Šilėja“, „Kilminė“ („Expressmarket“), „Tanagra“, „Makveža“ („Mokiveži“), „Felit“ („IKEA Lietuva“), „Aibė“, „DEPO DIY LT“, „Ramunėlės vaistinė“, „Docpartner“, „Archyvo naikinimo paslaugos“, „Archyvita ir Ko“, „Herman Data“, „Biofarmacija“, „Medikona“, „Jysk Baltic“, „Itaka“, nekilnojamojo turto agentūrai „Oppa“, interneto svetainėms www.mokytojuapdovanojimai.lt, www.nevagam.lt, www.kulturosaktis.lt, demaskuok.lt, visureikalas.lt, atpazinkpykti.lt, talentailietuvai.lt.

Gautuose atsakymuose užtikrinama, kad nurodytos klaidos ištaisytos ir rengiant naują medžiagą bus atsižvelgiama į gautas pastabas.

2018 m. tikrintose interneto svetainėse dažniausios – rašybos ir skyrybos klaidos, nebuvo skiriami išplėstiniai derinamieji pažyminiai po pažymimojo žodžio ir šalutiniai sakiniai, išplėstinės dalyvinės, padalyvinės ir pusedalyvinės aplinkybės buvo skiriamos tik iš vienos pusės. Daugelyje svetainių nepaisyta simbolinių pavadinimų rašymo taisyklių.

Tikrintų svetainių apimtis, pateikiamos informacijos pobūdis labai skiriasi, todėl sunku jas lyginti, išvelgti bendras klaidų tendencijas ir apibendrinti.

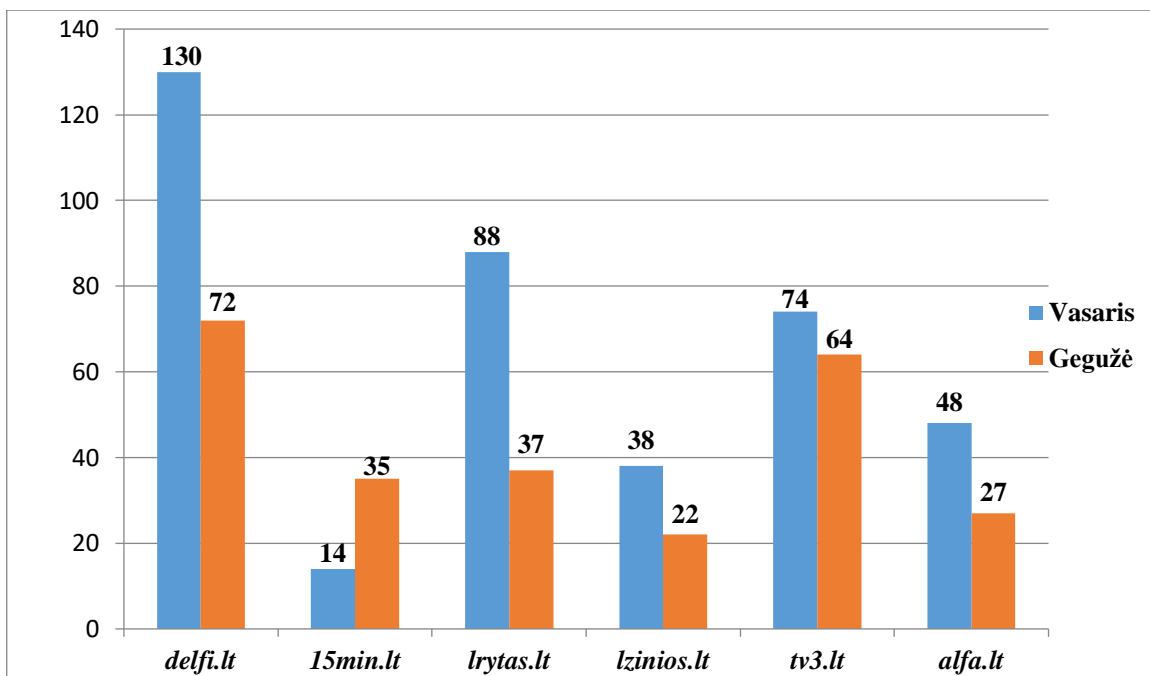
25 svetainėse fiksuota iki 10 klaidų, 39 svetainėse – nuo 10 iki 30, 20 svetainių – daugiau kaip 30 klaidų.

8 pav. Patikrintų interneto svetainių klaidų skaičius

2018 m. vasario ir gegužės mėn. interneto portalų klaidų skaičiaus palyginimas

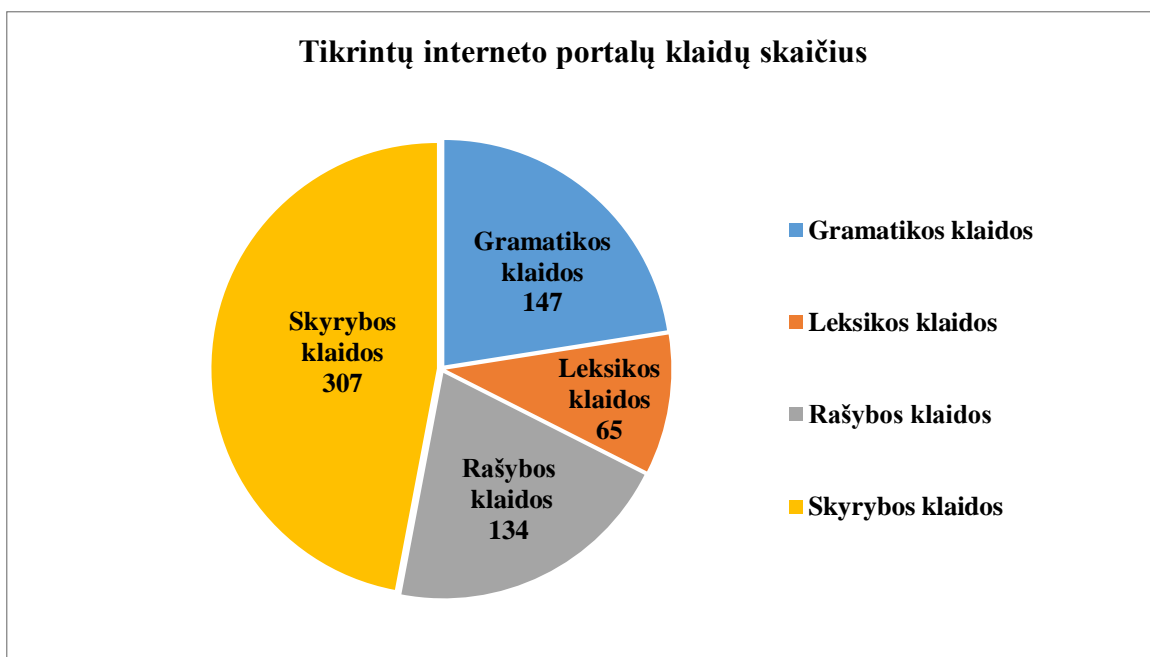
Vasario mėn. portale *delfi.lt* užfiksuota 130, *15min.lt* – 14, *lrytas.lt* – 88, *lzinios.lt* – 38, *tv3.lt* – 74, *alfa.lt* – 48 klaidos, gegužės mėn. – portale *delfi.lt* užfiksuota 72, *15min.lt* – 35, *lrytas.lt* – 37, *lzinios.lt* – 22, *tv3.lt* – 64, *alfa.lt* – 27 klaidos.

9 pav. 2018 m. vasario ir gegužės mėn. interneto portalų klaidų skaičiaus palyginimas

Tikrintų interneto portalų klaidų skaičius

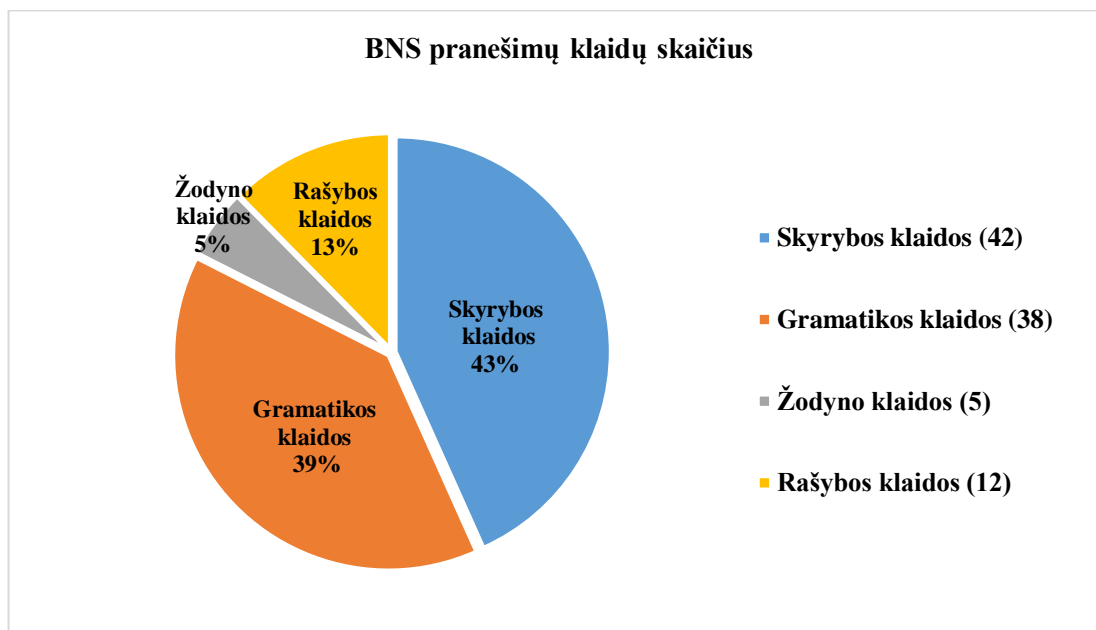
2018 m. vasario ir gegužės mėn. užfiksuotos 307 skyrybos klaidos (47 proc.), 147 gramatikos (22 proc), 134 rašybos (21 proc.), 65 leksikos (10 proc.) klaidos.

10 pav. Tikrintų interneto portalų klaidų skaičius

BNS pranešimų klaidų skaičius

Patikrinta apie 180 naujienų agentūros BNS pranešimų kalba, apie kalbos klaidas pranešta vadovui. Pastebėtos 38 gramatikos (39 proc.), 42 skyrybos (43 proc.), 12 rašybos (13 proc.), 5 žodyno (5 proc.) klaidos.

11 pav. BNS pranešimų klaidų skaičius

5. Tikrina, kaip laikomasi valstybinės kalbos taisyklingumo reikalavimų reklamoje, ar viešieji užrašai yra valstybine kalba, ar jie taisyklingi

5.1. Vilniaus miesto išorinės reklamos tikrinimas

Visuomenė nuolat atkreipia dėmesį į užsienio kalbų vartojimą sostinės viešojoje erdvėje. Inspekcija, gindama viešąjį interesą, tikrina Vilniaus miesto viešąją informaciją ir reklamą ir informaciją pateikia Vilniaus miesto savivaldybei.

Vasario 5 d. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos Valstybinės kalbos reikalų visuomeninės komisijos iniciatyva surengtame susitikime su generalinio prokuroro pavaduotoja Margarita Šniutyte-Daugėliene ir Viešojo intereso gynimo skyriaus specialistais buvo aptariama, kas atsakingas už tinkamą lietuvių kalbos vartojimą ir už tai, kad reklamoje nebūtų pažeidžiamas viešasis interesas.

Viešųjų užrašų ir reklamos pateikimo tvarką reglamentuoja Valstybinės kalbos įstatymo 17 straipsnis („Lietuvos Respublikoje viešieji užrašai yra valstybine kalba“), Valstybinės kalbos įstatymo 18 straipsnis („Tautinių bendrijų organizacijų pavadinimai, jų informaciniai užrašai greta valstybinės kalbos gali būti pateikiami ir kitomis kalbomis. Užrašų kitomis kalbomis formatais negali būti didesnis negu užrašų valstybine kalba“), Valstybinės lietuvių kalbos komisijos 2012 m. lapkričio 8 d. nutarimas Nr. N-5(136) „Dėl viešosios informacijos ne valstybine kalba pateikimo“ („Tarptautinio bendravimo reikmėms viešoji rašytinė ir garsinė informacija transporte, muitinėse,

viešbučiuose, bankuose, turizmo agentūrose, taip pat reklamos elementuose greta valstybinės kalbos gali būti teikiama ir užsienio kalbomis“).

Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 5 straipsnyje nustatyta, kad valstybinė kalba privaloma visuose vartotojams skirtuose viešuosiuose išoriniuose ir vidiniuose prekybos ir paslaugų teikimo vietų užrašuose, įskaitant prekybos ir paslaugų teikimo vietų pavadinimus. Inspekcija šio teisės akto nekontroliuoja, tai savivaldybių kompetencija. Inspekcijos funkcija – tikrinti, ar viešieji užrašai yra valstybine kalba, ar jie taisyklingi.

Kovo 22 d. Inspekcijos iniciatyva Vilniaus miesto savivaldybės administracijoje vyko pasitarimas dėl sostinės reklamos. Jame dalyvavo Saugaus miesto departamento atsakingi darbuotojai ir kalbos tvarkytojos. Daug žodinių prekių ženklų ir užsienio įmonių, bendrovių ar jų filialų Lietuvoje pavadinimų, kuriuos leidžia vartoti Prekių ženklų įstatymas, pateikiami gerai matomose vietose. Informacijos lietuvių kalba dažnai nebūna arba ji yra mažesnio formato ir nelabai pastebima. Didelė reklamos ir informacijos dalis nėra suderinta Vilniaus miesto savivaldybės nustatyta tvarka. Yra reklamos, neatitinkančios suderintų projektų, – pateikiami tik prekių ženklai su anglų kalbos žodžiais, nelieka projekte numatytos informacijos lietuvių kalba. Inspekcija pasiūlė derinti tik tuos išorinės reklamos projektus, kuriuose greta prekių ženklų yra informacija lietuvių kalba, ir tikrinti, ar viešoji informacija atitinka suderintus projektus, ar yra išduoti leidimai reklamai.

2018 m. Inspekcija išorinę reklamą keturis kartus tikrino Vilniaus Senamiestyje, Užupyje, Naujamiestyje, Žvėryne, Žirmūnuose, Stoties, Centro, Šnipiškių, Naujininkų rajonuose. Balandį 12-oje gatvių nustatyti 42 Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 5 straipsnio pažeidimai, gegužę pakartotinai patikrinus ankstesniais metais 42-ose gatvėse užfiksuotus 158 pažeidimus rasti nepašalinti 34. Rugsėį 24-iose miesto gatvėse rasti 38 pažeidimai, spalį 12-oje gatvių – 12. Savivaldybė informavo, kad patikrinusi faktus įmonių vadovams išsiuntė prevencinius raštus, nurodė pašalinti pažeidimus ir numatė tikrinti pakartotinai.

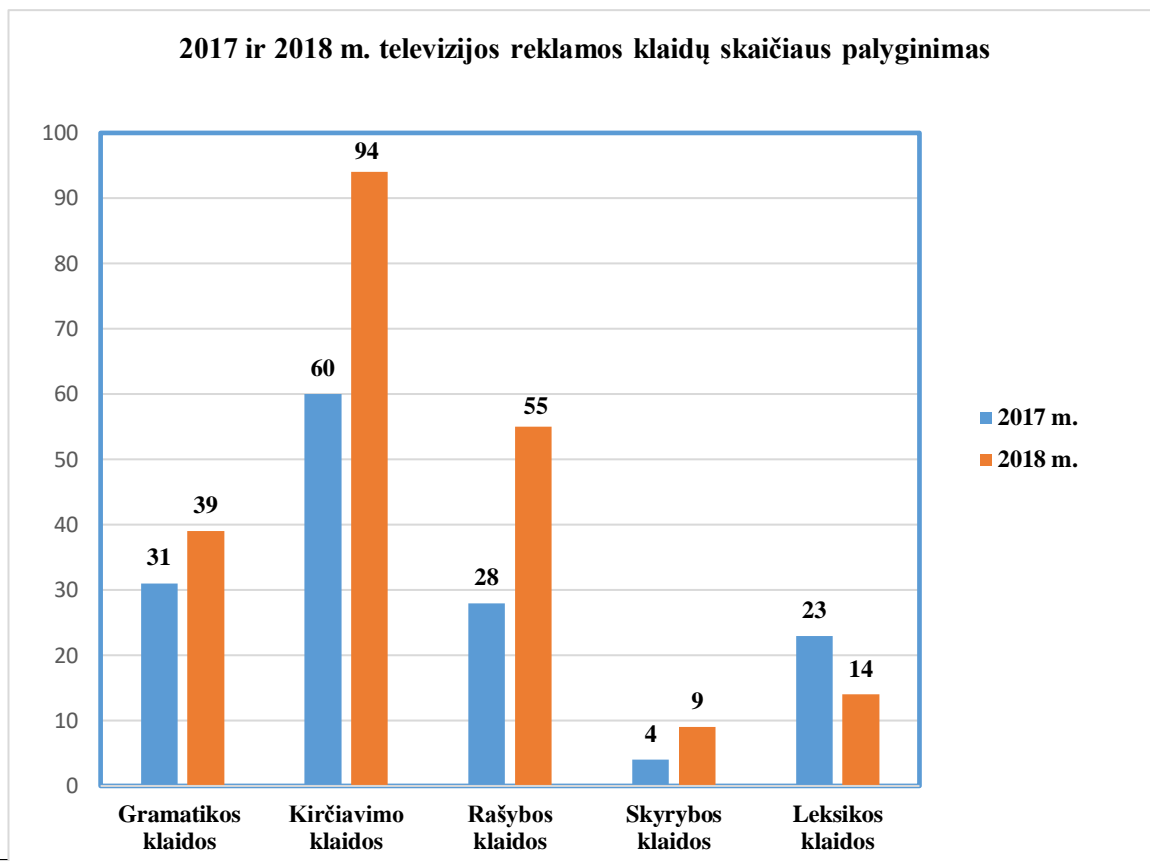
5.2. Televizijos reklamos tikrinimas

LNK, BTV, „Info TV“, TV1, TV3, TV6, TV8, „Lietuvos ryto“ televizijos, „Init TV“ ir „Balticum TV“ tikrinto eterio laiko trukmė – 110 val. Raštai parašyti dėl 139 reklamos klipų (tas pats klipas, transliuotas skirtingų televizijų, skaičiuotas kaip vienas) ir 58 anonsų kalbos.

Reklamoje pastebėta 19 Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimo Nr. 68 „Dėl Didžiųjų kalbos klaidų sąrašo“ pažeidimų, „Lietuvos ryto“ televizijos, TV8 ir TV1 vadovams nusiųsti nurodymai, reklama sustabdyta, kalbos klaidos ištaisytos.

Kaip ir ankstesniais metais, vyrauja kirčiavimo klaidos, prekių ženklų ir gaminių pavadinimai užrašuose neiškirti kabutėmis ar kitu šriftu.

Apie televizijos reklamoje pastebėtas kalbos klaidas Inspekcijos interneto svetainėje paskelbta 11 apžvalgų.

12 pav. 2017 ir 2018 m. televizijos reklamos klaidų skaičiaus palyginimas

2017 metais užfiksuotos 31 gramatikos, 60 kirčiavimo, 28 rašybos, 4 skyrybos, 23 leksikos klaidos, 2018 metais – 39 gramatikos, 94 kirčiavimo, 55 rašybos, 9 skyrybos, 14 leksikos klaidų.

6. Atlieka kitas teisės norminiuose aktuose nustatytas funkcijas

Patikrinta 7 teatrų 14 spektaklių, vadovams išsiųsti raštai su pastabomis dėl kalbos klaidų.

Eil. Nr.	Teatras	Patikrinti spektakliai
1.	Valstybinis jaunimo teatras	„Broliai Liūtaširdžiai“
2.	Vilniaus mažasis teatras	„Dvasiniai reikalai“, „Fantazijus“
3.	Nacionalinis Kauno dramos teatras	„Aš – Moljeras“, „Žydroji paukštė“
4.	Juozo Miltinio dramos teatras	„Hybris (Puikybė)“, „Rūkas virš slėnių“, „Saša, išnešk šiukšles“, „Roberto Zucco“, „Prancūziškos skyrybos“
5.	Klaipėdos dramos teatras	„Kalės vaikai“
6.	Vilniaus teatras „Lėlė“	„Indėniukas Džo“
7.	„Atviras ratas“	„Saulėtoji linija“, „CV, arba Kas aš esu“

7. Pagal savo įgaliojimus nagrinėja skundus ir prašymus

2018 m. raštu gauti 32 skundai ir prašymai. Visi jie išnagrinėti laiku.

Inspekcijos interneto svetainėje paskelbta 12 apibendrintų asmenų prašymų ir pasiteiravimų ataskaitų.

Inspekcijai skundus persiuntė Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, Valstybinė lietuvių kalbos komisija, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Lošimų priežiūros tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

Nagrinėtas skundas dėl keleivinio autobuso maršrutinės lentelės užrašo nevalstybine kalba. Inspekcija yra taikiusi administracines nuobaudas vežėjams už analogiškus pažeidimus, tačiau Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas šias nuobaudas panaikino argumentuodamas, kad galiojantis netikslus teisinis reglamentavimas (nėra viešojo užrašo apibrėžimo) tokiais atvejais neleidžia taikyti administracinės atsakomybės už panašaus pobūdžio pažeidimus.

Lietuvos banko Priežiūros tarnyba kreipėsi į Inspekciją dėl galimai pažeidžiamų teisės aktuose nustatytų valstybinės kalbos vartojimo reikalavimų – UAB „Finansų bitė“ interneto svetainėje vartotojams skelbiamos informacijos apie finansines paslaugas anglų kalba. Nagrinėjant skundą išsiaiškinta, kad informacija anglų kalba vienoje interneto svetainės dalyje yra skirta ne visiems svetainės lankytojams, o tik galimiems investuotojams, esantiems ne tik Lietuvoje, bet ir kitose ES bei Europos ekonominės erdvės šalyse, tačiau klientų pageidavimu paslaugos teikėjas papildomai teikia informaciją ir lietuvių kalba. Valstybinės kalbos vartojimui keliami reikalavimai nebuvo pažeisti.

Lietuvos kompiuterininkų sąjunga atkreipė Inspekcijos dėmesį į tai, kad prekes ir paslaugas siūlančių pardavėjų trumposiose telefonų žinutėse iškraipomas lietuvių kalbos raidynas. Inspekcija kreipėsi į tokias žinutes siunčiančius juridinius asmenis, kad būtų užtikrinama gyventojų teisė būti aptarnaujamiems valstybine kalba, t. y. kad būtų vartojami lietuviški diakritiniai ženklai. Uždarosioms akcinėms bendrovėms „Manfredas ir Ko“, „Pašilaičių būstas“, „Pigu“, „Romerta plus“ nurodyta, kad trumposiose telefonų žinutėse apie teikiamas paslaugas būtų vartojamos visos lietuviškos raidės.

Gautas skundas dėl UAB „Forum Cinemas“ rodomo animacinio filmo, neišversto į lietuvių kalbą. Bendrovės vadovui nurodyta laikytis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo. Gautas atsakymas, kad, remiantis šio įstatymo 13 straipsnio antra dalimi, valstybinė kalba neprivaloma specialiesiems renginiams bei programoms, todėl filmai originalo kalba, t. y. be vertimo į lietuvių kalbą ar subtitrų lietuvių kalba, bus rodomi specialiuųjų seansų metu.

Nagrinėtas skundas dėl AB „Lietuvos geležinkeliai“ ir Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos Vilniaus teritorinio skyriaus Darbo ginčų komisijos posėdžių, kuriuose nebuvo užtikrinamas valstybinės kalbos vartojimas. Inspekcija įpareigojo šiuos juridinius asmenis laikytis Valstybinės kalbos įstatymo 10 straipsnio ir užtikrinti, kad jų organizuojami renginiai vyktų valstybine kalba arba būtų užtikrintas vertimas.

Inspekcijai pranešta, kad „Atviros Lietuvos fondo“ organizuota konferencija vyko nevalstybine kalba. Išsiaiškinta, kad tai – tarptautinis renginys, todėl jo kalbai valstybinės kalbos vartojimo reikalavimai netaikomi.

Į Inspekciją buvo kreiptasi dėl užrašų „Tete-A-Tete Casino“ ir „PayPost“. Pareiškėjams, tarp kurių buvo ir Nacionalinė vartotojų konfederacija, atsakyta, kad šie paslaugų teikimo vietų pavadinimai yra registruoti kaip prekių ženklai, Prekių ženklų įstatyme nėra nustatyta reikalavimo vartoti valstybinę kalbą.

Dėl Kauno mieste atsiradusių prekių ženklų LIKE BIKE į Inspekciją kreipėsi Lietuvos Respublikos piliečių asociacija „Talka kalbai ir tautai“. Lietuvos Respublikos saugaus eismo

automobilių keliais įstatymo 3 str. 3 d. nurodyta, kad eismą keliuose Lietuvos Respublikoje gali riboti tik Kelių eismo taisyklėse numatyti kelio ženklai, ženklinimo linijos, šviesoforai ir reguliuotojo signalai. Pagal šio teisės akto 1 str. 25 p. kelio ženkluams priskiriami ženklai, kuriais nustatoma eismo tvarka, išpėjami eismo dalyviai arba jiems suteikiama informacija. Kauno miesto savivaldybės administracija ženklindama gatves užrašais LIKE BIKE leidžia važiuoti ar sustoti eismo dalyviams nurodytose vietose, jomis kontroliuojamas eismas, taigi jos laikytinos kelio ženklinimo simboliais. Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintose Kelių eismo taisyklėse gatvės ženklinimo simbolio LIKE BIKE nėra, todėl pažeidžiami galiojantys teisės aktai, užtikrinantys saugų eismą Lietuvoje. Kauno miesto savivaldybės administracijai Inspekcija nurodė užtikrinti, kad Kauno miesto viešojoje erdvėje būtų vartojama valstybinė kalba. Kauno miesto savivaldybė užrašą LIKE BIKE įregistravo kaip prekių ženklą, todėl pareiškėjui paaiškinta, kad Prekių ženklų įstatyme nėra nustatyta reikalavimo vartoti valstybinę kalbą.

Gautas Lietuvos Respublikos piliečių asociacijos „Talka kalbai ir tautai“ kreipimasis dėl lietuvių tarties ir kirčiavimo. Asociacijai paaiškinta, kaip kontroliuojamas tarties ir kirčiavimo normų laikymasis televizijoje ir radijuje.

VšĮ krepšinio klubui „Lietkabelis“ nurodyta imtis priemonių, kad nebūtų iškraipoma oficialaus Lietuvos vietovardžio „Panevėžys“ ir žaidėjų lietuvių autentiškų pavardžių rašyba ant komandos žaidėjų marškinėlių. Klubas atsakė, kad užrašai ant krepšinininkų marškinėlių bus pakeisti.

Lietuvos automobilių kelių direkcijai pranešta, kad Vilniaus rajono Sudervės seniūnijos teritorijoje esančiame kelio ženkle yra kalbos klaida – „Pūtiniskės“ (turi būti „Putiniškės“). Klaida ištaisyta.

Telefonu ir elektroniniais laiškais į Inspekciją kreipėsi asmenys dėl kalbos klaidų naujienų portaluose, įmonių ir įstaigų interneto svetainėse, gautuose raštuose, radijo, televizijos laidose, reklamoje ir serialuose, viešuosiuose informaciniuose, reklaminiuose ir saugos užrašuose, prekių etiketėse ir aprašuose, žargono vartojimo lietuviškai įgarsintame animaciniame filme, necenzūrinės leksikos naujienų portaluose, televizijos ir radijo laidų dalyvių kalboje, lietuviškų raidžių nevertojimo įmonių ir įstaigų siunčiamose trumposiose telefono žinutėse, televizijos programų aprašuose, nelietuviškų žodžių valgiaraščiuose, netaisyklingai užrašytų vietovardžių kelio ženkle ir autobuso maršruto lentelėje, skyrybos klaidų savivaldybės įmonės pateikiamoje anketoje, į lietuvių kalbą neišverstų internetinėse parduotuvėse parduodamų prekių pavadinimų, informacijos žaidimų portale, nelietuviškų užrašų ant prekių pakuočių, užsienio kalba gautų dokumentų, aptarnavimo Vilniuje veikiančiame restorane ir telefonu dėl prekės garantinės priežiūros teikiamos informacijos ne lietuvių kalba, nevalstybine kalba vykusio kultūros renginio.

Gauta ir nepagrįstų skundų (dėl galimų kalbos klaidų, kitų kalbų vartojimo išorinėje reklamoje, taromato ekrane, darbuotojų tarpusavio bendravimo kalbos ir kt.).

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Tarptautinių ryšių skyrius kreipėsi dėl Vilniaus mieste esančių gatvių pavadinimų lentelių kitomis kalbomis. Pareiškėjui atsakyta, kad 2017 m. Vilniaus apygardos administracinis teismas savo sprendimu administraciniame byloje nustatė, jog gatvių pavadinimų lenteles interpretuojant kaip meninius gatvių akcentus, puošybos elementus, skirtus ne gatvių pavadinimams žymėti, o skirtingų bendruomenių ir tautų simboliams pagerbti, gatvių pavadinimus galima rašyti ir kitomis kalbomis. Toks teismo sprendimas apskūstas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, iki metų pabaigos galutinis Vyriausiojo administracinio teismo sprendimas nepriimtas.

Lošimų priežiūros tarnyba prašė išaiškinti, kokia kalba juridiniai asmenys privalo informuoti gyventojus apie teikiamas paslaugas. Buvo atsakyta, kad Valstybinės kalbos įstatymas įpareigoja gyventojų aptarnavimo įstaigų vadovus užtikrinti, kad informacija būtų valstybine kalba.

Telefonu ir elektroniniu paštu Inspekcija konsultavo dėl reikalavimų laikyti egzaminus pagal nustatytas valstybinės kalbos mokėjimo kategorijas taikymo, kitų kalbų, nelietuviškų šūkių ar atskirų žodžių vartojimo reklamoje, dėl dokumentų rengimo kitomis kalbomis ir vertimo į valstybinę kalbą, sutarčių su užsienio valstybių juridiniais asmenimis sudarymo nevalstybine kalba, dėl kalbos taisyklingumo reikalavimų taikymo radijuje, televizijoje, leidiniuose, reklamoje ir viešojoje informacijoje.

8. Bendradarbiauja su Valstybine lietuvių kalbos komisija, Kultūros ministerija ir kitomis institucijomis

2018 m. Inspekcija bendradarbiavo su Valstybine lietuvių kalbos komisija, Kultūros ministerija, Lietuvių kalbos institutu, Vyriausybės atstovu Vilniaus apskrityje, VĮ Registrų centru, LRT Kalbos kultūros skyriumi, Lietuvos kompiuterininkų sąjunga, savivaldybių administracijų kalbos tvarkytojais.

Komisijai pateikta Inspekcijos 2017 m. veiklos ataskaita, balandžio 5 d. Komisijos posėdyje jai pritarta.

Vyriausioji inspektorė Ramunė Kanišauskaitė dirbo Kultūros ministerijos Terminijos komisijoje.

9. Dalyvauja Valstybinės lietuvių kalbos komisijos ir jos pakomisių posėdžiuose

Inspekcijos viršininkas Donatas Smalinskas dalyvavo visuose Komisijos posėdžiuose, dirbo Valstybinės kalbos politikos 2018–2022 metų gairių projekto, Gairių įgyvendinimo priemonių plano projekto rengimo darbo grupėje ir Kalbos komisijos Laikinojoje kalbos politikos pakomisėje, pasitarime dėl Lietuvių kalbos dienų organizavimo.

Inspekcijos darbuotojai dalyvavo Kalbos komisijos Gramatikos, rašybos ir skyrybos, Žodyno, Kalbos politikos ir sklaidos pakomisės posėdžiuose.

10. Teikia siūlymus Valstybinei lietuvių kalbos komisijai ir Lietuvos Respublikos Seimo komitetams dėl norminių teisės aktų valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo klausimais tobulinimo

Valstybinės kalbos įstatymas yra pagrindinis valstybinės kalbos statusą užtikrinantis teisės aktas, kuris be esminių pakeitimų galioja daugiau nei 23 metus. Įgyvendinant ir kontroliuojant šį įstatymą kyla nemažai problemų, nes per tą laikotarpį įvyko daug politinių, kultūrinių, ekonominių ir teisinės sistemos permainų. 2006 m. buvo parengtas Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIIP-558. 2018 m. Inspekcija Komisijai pateikė pastabų dėl šio teisės akto projekto atskirų straipsnių, dėl Tautinių mažumų įstatymo projekto.

Komisijai pateikta siūlymų dėl Valstybinės kalbos politikos 2018–2022 metų gairių projekto, Gairių įgyvendinimo priemonių plano projekto, Kultūros ministerijai – dėl Lietuvos vietovardžių metų minėjimo programos.

Inspekcija pateikė pasiūlymų dėl Komisijos 1997 m. gruodžio 18 d. nutarimo Nr. 68, kuriuo patvirtintas Didžiųjų kalbos klaidų sąrašas, pripažinimo netekusiu galios.

11. Bendradarbiauja su savivaldybių administracijomis, konsultuoja savivaldybių kalbos tvarkytojus

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 7 str. nustatyta, kad viena iš valstybinių (perduotų savivaldybėms) funkcijų yra valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo kontrolė. Šią funkciją vykdo kalbos tvarkytojai, o savivaldybėms už tai skiriama specialioji tikslinė dotacija. Vadovaujantis Vietos savivaldos, Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymais, Vyriausybės nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ ir kitais teisės aktais kontroliuota, kaip savivaldybėse vykdoma minėta funkcija, kaip naudojamos jai skirtos lėšos.

Valstybinės kalbos inspekcijos įstatymo 4 str. nustatyta, kad Inspekcija konsultuoja savivaldybių kalbos tvarkytojus.

Savivaldybių administracijų kalbos tvarkytojai konsultuoti dėl spaudos leidinių ir interneto svetainių, radijo ir televizijos, neperiodinių leidinių, reklamos ir viešųjų užrašų kalbos tikrinimo, kitų kalbų vartojimo viešojoje informacijoje, prekių ženklų naudojimo, piliečių skundų ir prašymų nagrinėjimo, konsultacijų juridiniams ir fiziniams asmenims teikimo, įstaigų ir įmonių tikrinimo metodikos, teisės aktų įgyvendinimo, tikrinimo ataskaitų ir kitų dokumentų sudarymo, poveikio priemonių taikymo klausimais, jiems teikti patarimai dėl informacinės ir šviečiamosios veiklos. Su kalbos tvarkytojais buvo aptariami veiklos planai, pusmečio ir metų veiklos ataskaitų rezultatai.

Balandžio 5 d. Inspekcija kartu su Komisija ir Lietuvių kalbos institutu surengė savivaldybių kalbos tvarkytojų seminarą. Inspekcijos viršininko pavaduotojas Arūnas Dambrauskas skaitė pranešimą „Savivaldybių kalbos tvarkytojų 2017 metų veiklos apžvalga“, teisininkas Dainius Žemaitis – „Savivaldybės kalbos tvarkytojo veiklos teisiniai aspektai“, vyresnioji inspektorė Giedrė Černiauskaitė – „Kalbos tvarkytojų šviečiamoji veikla“, vyresnioji inspektorė Eglė Bondzinskienė – „Interneto svetainių ir spaudos tikrinimas“, vyresnioji inspektorė Asta Barzdenienė – „Prekių etikečių ir aprašų tikrinimas“, Inspekcijos darbuotojai atsakė į klausimus.

Inspekcijos viršininkas Donatas Smalinskas su Komisijos pirmininku Audriu Antanaičiu lankėsi Kauno, Klaipėdos, Šiaulių miestų, Joniškio, Kelmės, Palangos, Kretingos, Skuodo, Mažeikių, Akmenės, Telšių, Plungės, Šilutės, Šalčininkų, Šiaulių, Klaipėdos rajonų, Elektrėnų, Neringos, Rietavo ir Visagino savivaldybėse. Susitikimuose su merais, administracijų direktoriais, skyrių vedėjais, kitais darbuotojais ir kalbos tvarkytojais aptarti valstybinės kalbos priežiūros ir tvarkybos darbai, svarbiausios bendrinės kalbos norminimo problemos, savivaldybių vaidmuo kontroliuojant Valstybinės kalbos įstatymą, atkreiptas dėmesys į kalbos tvarkytojo kontrolės ir prevencinio darbo reikšmę, išorinės reklamos tikrinimo svarbą, aptartos Valstybinės kalbos politikos 2018–2022 m. gairės, susipažinta su kalbos tvarkytojų veiklos problemomis.

12. Informuoja visuomenę apie Inspekcijos darbą, vykdo šviečiamąją veiklą

Apie savo veiklą Inspekcija informavo visuomenę interneto svetainėje. Joje buvo pranešama apie svarbiausius įstaigos darbus, renginius, susitikimus, skelbiama apie televizijoje, spaudoje, reklamoje, tikrintuose dokumentuose pastebėtas kalbos klaidas, gautus skundus. Apibendrinus tikrintų televizijos, radijo laidų, periodinės spaudos leidinių, prekių etikečių ir aprašų kalbą paskelbta naujų patarimų radijo ir televizijos, spaudos žurnalistams, prekybos darbuotojams.

Dešimtyje LRT radijo laidų aptarta periodinių leidinių, teisės kalba, kai kurie aktualūs kalbos taisyklingumo reikalavimai.

Naujienų portalo *delfi.lt* rubrikoje „Kalbos pulsas“ paskelbta 150 testų su dažniausiai pastebimomis klaidomis.

Bendradarbiauta su dienraščiu „Lietuvos žinios“, jame išspausdinta 10 straipsnių apie televizijos informacinių, pokalbių, publicistinių, sporto, kulinarinių laidų, muzikinių konkursų, intelektinių žaidimų vedėjų kalbą.

Duoti interviu dienraščiui „Klaipėda“, LRT televizijos laidai „Laba diena, Lietuva“, LRT radijo laidoms „Ryto garsai“ ir „Lietuvos diena“, TV3 televizijai, dalyvauta LRT radijo laidoje „Aktualijų studija“.

Minint Tarptautinę gimtosios kalbos dieną dešimtą kartą buvo surengtas Gražiausių lietuviškų įmonių pavadinimų konkursas. Iš daugiau kaip 11 tūkstančių juridinių asmenų pavadinimų, įregistruotų 2017 metais, išrinkti šie: „Kaip nulieta“, „Jaukumo laikas“, „Dangaus katės“, „Kikilis“, „Gėlių burtai“, „Žydinčios sienos“, „Širdis apsalė“, „Neatrustos spalvos“, „Vyru kalvė“, „Pilnas samtis“, „Vienas vienintelis“, „Riedu“, „Balta laja“, „Visi keliai“ ir „Miego karaliai“. Portalo *delfi.lt* skaitytojai iš šių pavadinimų išrinko gražiausią – „Žydinčios sienos“. Konkurso laimėtojai vasario 21 d. buvo apdovanoti kartu su Kultūros ministerija suorganizuotame renginyje.

Sausio 24 d. Inspekcijos viršininkas Donatas Smalinskas kartu su Komisijos pirmininku Audriu Antanaičiu lankėsi Kaune, susitikime su Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Lituanistikos katedros dėstytojais apžvelgė valstybinės kalbos vartojimo problemas, diskutavo apie būsimų pedagogų rengimą, Žurnalistų namuose dalijosi mintimis apie žiniasklaidos kalbos padėtį, atkreipė dėmesį į spaudos, radijo ir televizijos žurnalistų kalbinio raštingumo svarbą.

Vasario 12 d. Inspekcijos viršininkas Donatas Smalinskas Lietuvos žurnalistų sąjungoje su interneto naujienų portalų *alfa.lt*, *lrytas.lt*, *15min.lt*, *tv3.lt*, *delfi.lt*, *lzinios.lt* vadovais aptarė patikrintų portalų straipsnių kalbą. Susitikime dalyvavo Komisijos pirmininkas Audrys Antanaitis, Lietuvos žurnalistų sąjungos pirmininko pavaduotoja Audronė Nugaraitė. Inspekcija pasiūlė gebėjimą rašyti taisyklingai tikrinti priimant į darbą, mokyti žurnalistus teminiuose seminaruose ir individualiai, naudotis interneto išteklių, užtikrinti, kad tekstus peržiūrėtų kalbos redaktorius, periodiškai aptarti rezultatus, taikyti vidinius skatinimo metodus, keisti vadovų požiūrį į portalų kalbą.

Kovo 16 d. vyriausioji inspektorė Rita Balsevičiūtė Kėdainiuose dalyvavo baigiamajame Lietuvių kalbos dienų renginyje – konferencijoje „Knygai nobažnystės krikščioniškos – 365!“.

Kovo 16 d. Inspekcijos viršininkas Donatas Smalinskas Vilniaus apygardos teisme skaitė pranešimą „Dokumentų kalbos klaidos ir netikslumai“.

Balandžio 18 d. Inspekcija kartu su Kultūros ministerija ir Valstybine lietuvių kalbos komisija surengė konferenciją-diskusiją „Lietuvių kalbos apsauga: mitai ir tikrovė“. Joje dalyvavo kalbininkai, rašytojai, vertėjai, žurnalistai, laidų vedėjai, visuomeninių organizacijų atstovai, aukštųjų mokyklų studentai. Buvo diskutuota dėl kalbos norminimo būtinybės ir reikšmės, kalbos priežiūros institucijų veiklos, pristatyta užsienio valstybių praktika. Pranešimus skaitė Seimo narys Audronius Ažubalis, Lietuvių kalbos instituto vyriausioji mokslo darbuotoja daktarė Rita Miliūnaitė, Vilniaus universiteto profesorė daktarė Irena Smetonienė, prozininkė, poetė, dramaturgė Renata Šerelytė, Vilniaus universiteto Baltistikos katedros profesorius, Lietuvos mokslų akademijos ir Europos akademijos narys habilituotas daktaras Bonifacas Stundžia. Diskusiją pradėjo kultūros viceministrė Gintautė Žemaitytė, kalbėjo vertėjas, literatūros kritikas Laimantas Jonušys, poetas,

vertėjas Vladas Braziūnas, Lietuvių kalbos draugijos garbės pirmininkas docentas daktaras Aldonas Pupkis, Vytauto Didžiojo universiteto docentas daktaras Stefano M. Lanza, LNK televizijos laidų vedėjas Gintaras Deksnys, LRT radijo žinių vedėja Odeta Vasiliauskaitė, LRT radijo ir televizijos žinių vedėja Aistė Plaipaitė. Konferenciją-diskusiją vedė Inspekcijos viršininkas Donatas Smalinskas ir Komisijos pirmininkas Audrys Antanaitis.

Balandžio 25 d. Inspekcijos viršininkas Donatas Smalinskas Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos posėdyje skaitė pranešimą „Lietuvių kalbos kultūros metams pasibaigus“.

Rugsėjo 21 d. Inspekcijos viršininkas Donatas Smalinskas skaitė pranešimą apie kalbos priežiūros sistemos aktualijas Ukmergėje vykusiame savivaldybių kalbos tvarkytojų susitikime, rugsėjo 29 d. – apie bendradarbiavimo galimybes Lietuvių kalbos draugijos suvažiavime Tytuvėnuose.

Lapkričio 27 d. valstybinės kalbos statuso grąžinimo lietuvių kalbai 30-mečio proga Inspekcijos viršininkas Donatas Smalinskas Šiaulių dailės galerijoje skaitė pranešimą „Svarbiausi Inspekcijos darbai 1990–1995 metais“, Šiaulių universiteto gimnazijos moksleiviams – „Apie lietuvių kalbą kitaip“.

Inspekcija prisidėjo prie Lietuvių kalbos dienų renginių organizavimo.

Inspekcijoje vyko susitikimas su VDU Švietimo akademijos studentėmis. Apžvelgti kalbos vartojimą ir taisyklingumą nustatančių teisės aktų reikalavimai, aptarti įvairūs viešųjų užrašų ir prekių ženklų vartojimo atvejai.

13. Nagrinėja Inspekcijos įgaliojimų sričiai priskirtas administracinių nusižengimų bylas ir skiria administracines nuobaudas

2018 m. paskirtos 3 administracinės nuobaudos.

Leidiny „Laisvas laikraštis“ tikrintas gavus pranešimą telefonu. Redaktoriui pagal Administracinių nusižengimų kodekso 498 str. (Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimų ir Valstybinės kalbos inspekcijos pareigūnų nurodymų nevykdymas) paskirta administracinė nuobauda – įspėjimas.

Prekybos centro „Rimi“ vadovui pagal Administracinių nusižengimų kodekso 498 str. (Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimų ir Valstybinės kalbos inspekcijos pareigūnų nurodymų nevykdymas) Inspekcija taikė nuobaudą – įspėjimą už Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimo „Dėl Didžiųjų kalbos klaidų sąrašo“ pažeidimą Vilniaus miesto reklamoje. Klaida ištaisyta.

UAB „Salvijus ir partneriai“ vadovas pagal Administracinių nusižengimų kodekso 497 str. (Valstybinės kalbos neavartojimas) nubaustas administracine 40 eurų bauda už tai, kad restorano „Daily Poison“ informacijoje nebuvo vartojama valstybinė kalba. Pažeidimas pašalintas.

14. Valstybinės kalbos įstatymo kontrolės problemos

Inspekcijos darbą sunkina tai, kad daugiau nei prieš du dešimtmečius priimtas Valstybinės kalbos įstatymas gerokai pasenęs teisės normų aiškumo, aktualumo ir teisinės technikos požiūriu. Inspekcijai tenka svarbiausias uždavinys – pritaikyti galiojančiose teisės normose išdėstytus valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo reikalavimus įvairioms viešojo gyvenimo sritims taip, kad būtų užtikrinama tinkama valstybinės kalbos teisinė apsauga, ginamas viešasis interesas. Dabar galiojančiame įstatyme yra daug neaptartų sričių. Būtina aiškiai reglamentuoti, kad norminių teisės aktų, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų viešųjų dokumentų ir viešosios

informacijos, privačiųjų juridinių asmenų viešosios informacijos, periodinės spaudos, knygų ir kitų leidinių, įskaitant elektroninius, mokymo priemonių, ugdymo ir mokymo proceso, viešosios rašytinės ir sakytinės informacijos apie prekes, paslaugas ir užsakomuosius darbus, reklamos, viešųjų užrašų, filmų, spektaklių, radijo ir televizijos laidų vedėjų ir žurnalistų kalba, titrai ir subtitrai, Lietuvos Respublikoje steigiamų juridinių asmenų pavadinimai būtų taisyklingi.

Inspekcijos pareigūnai fiksavo pažeidimus, susijusius su Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo reikalavimu teikti privalomą viešąją informaciją prekybos ir paslaugų teikimo vietų viešuosiuose užrašuose, ir siuntė pranešimus Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriui. Inspekcija šio teisės akto vykdymo nekontroliuoja, todėl ankstesniais metais kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo ir mokslo komitetą ir pateikė Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, kuriame numatyta įpareigoti pagrindinę valstybinės kalbos priežiūros instituciją – Valstybinę kalbos inspekciją – kontroliuoti, kaip užtikrinamas lietuvių kalbos vartojimas prekybos ir paslaugų teikimo vietose.

VALSTYBINĖS KALBOS INSPEKCIJOS VYKDYTOS PROGRAMOS PRIEMONĖS 2018 m. vertinimo kriterijų suvestinė

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijus	2018 m. planas	2018 m. įvykdymas	Įvykdymo proc.
1.	Patikrintų televizijos ir radijo laidų skaičius (vnt.) Kalbos klaidos ir jų taisymai raštu pateikti radijo ir televizijos stočių vadovams.	160	160	100
2.	Patikrintų spaudos leidinių skaičius (vnt.) Kalbos klaidos ir jų taisymai raštu pateikti leidyklų vadovams.	112	112	100
3.	Interneto portalų tikrinimų skaičius (vnt.) Kalbos klaidos ir jų taisymai raštu pateikti naujienų portalų <i>delfi.lt</i> , <i>alfa.lt</i> , <i>tv3.lt</i> , <i>lrytas.lt</i> , <i>lžinios.lt</i> , <i>15min.lt</i> vadovams.	2	2	100
4.	Patikrintų interneto svetainių (vnt.) Kalbos klaidos ir jų taisymai raštu pateikti įmonių ir įstaigų vadovams.	97	97	100
5.	Parengta testų visuomenei (vnt.) Portale <i>delfi.lt</i> esančioje rubrikoje „Kalbos pulsas“ tris kartus per savaitę paskelbti testai visuomenei aktualiais kalbos taisyklingumo klausimais.	150	150	100
6.	Patikrinta televizijos reklama (val.) Kalbos klaidos ir jų taisymai raštu pateikti televizijų vadovams.	110	110	100
7.	Patikrintų įmonių ir įstaigų skaičius (vnt.) Su tikrinimo rezultatais raštu supažindinti vadovai.	60	60	100
8.	Atliktų veiklos vertinimo apklausų skaičius (vnt.) Vykdamas Viešojo administravimo įstatymo nuostatą dėl ūkio subjektų veiklos priežiūros kiekvieną ketvirtį įmonėms išsiųstos ir apibendrintos veiklos vertinimo anketos.	4	4	100
9.	Viešai paskelbti planuojamų tikrinimų planai (vnt.) Vykdamas Viešojo administravimo įstatymo nuostatą dėl ūkio subjektų veiklos priežiūros VKI interneto svetainėje paskelbti I ir II pusmečių įmonių ir įstaigų tikrinimo planai.	2	2	100
10.	Parengtų ar papildytų kontrolinių klausimynų skaičius (vnt.) Vykdamas Viešojo administravimo įstatymo nuostatą dėl ūkio subjektų veiklos priežiūros patvirtinti ir VKI interneto svetainėje paskelbti ūkio subjektų tikrinimo klausimynai.	2	2	100

Kitų vertinimo kriterijų suvestinė

Vertinimo kriterijus	Įvykdyta	Įvykdymo proc.
Nurodymų išlaikyti valstybinės kalbos egzaminą skaičius	104	100
Inspekcijos interneto svetainėje paskelbtų apibendrintų asmenų skundų ir pasiteiravimų ataskaitų skaičius	12	100
Laiku išnagrinėtų skundų skaičius	32	100
Laiku išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų skaičius	3	100
Apskųstų teismui administracinių nuobaudų skaičius	0	
Anketų, kuriose VKI veikla įvertinta teigiamai (Inspekcijos tikrinimas, darbuotojų kompetencija, priekaištų dėl jų elgesio ir korupcijos atvejų nebūta, pateikti reikalavimai buvo pagrįsti, konsultuota ir apie rezultatus pranešta tinkamai), skaičius. Iš viso gauta 21 apklausos anketa.	21	100

Tobulintasi Valstybės tarnybos departamento seminaruose „Valstybės tarnybos reforma“, Viešojo administravimo instituto seminaruose „Administracinių nusižengimų teisena ir tyrimo rezultatų įforminimas“, „Administracinių nusižengimų kodekso taikymas“, VŠĮ Viešųjų pirkimų agentūros seminare „Mažos vertės viešųjų pirkimų vykdymo ypatumai 2018 metais“.

Inspekcija yra Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto socialinė partnerė. Inspekcijos viršininkas Donatas Smalinskas dalyvavo bakalauro darbų gynimo komisijos darbe, yra Studijų komiteto narys.

Inspekcijos darbuotojai dalyvavo Komisijos surengtuose dviejuose seminaruose „Aktualieji mokslo darbų redagavimo klausimai“.

Valstybinėje kalbos inspekcijoje dirbo 8 kontrolės funkciją atliekantys valstybės tarnautojai, turintys aukštąjį universitetinį lituanistinį išsilavinimą. Vidutinis darbo stažas valstybės tarnyboje – 24 metai. Skundų dėl darbuotojų veiksmų nebuvo, neigiamų vidinių pokyčių Inspekcijoje neįvyko.

L. e. Inspekcijos viršininko pareigas

Donatas Smalinskas